

dr hab. Aurelia Nowicka
prof. nadzw. Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

**JEDNOLITA OCHRONA PATENTOWA
I JEDNOLITY SĄD PATENTOWY
– UWAGI KRYTYCZNE
(stan na 27 czerwca 2012 r.)
(uzupełnienie: 5 lipca 2012 r.)**

Spis treści

1.	Wprowadzenie	s. 1
2.	Stan prac związanych z tworzeniem jednolitej ochrony patentowej i Jednolitego Sądu Patentowego	s. 6
3.	Jednolita ochrona patentowa (patent europejski o jednolitym skutku)	s. 11
4.	System językowy jednolitej ochrony patentowej	s. 14
5.	Podsumowanie	s. 19
6.	UZUPEŁNIENIE	s. 32

1. Wprowadzenie

1.1. **Jednolita ochrona patentowa** (*unitary patent protection*) ma zostać ustanowiona aktem prawnym Unii Europejskiej (rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady), a jej system językowy ma zostać określony odrębnym aktem prawnym (rozporządzeniem Rady). Wobec kolejnego niepowodzenia idei utworzenia patentu Unii Europejskiej (w grudniu 2010 r.), oba rozporządzenia tworzone są przy wykorzystaniu instytucji **wzmocnionej współpracy** (*enhanced cooperation*), uregulowanej w art. 20 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i art. 326-334 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE). Legalność wzmocnionej współpracy jest podważana przez Hiszpanię i Włochy; w czerwcu 2011 r. państwa te wniosły do unijnego Trybunału (TSUE) skargi o stwierdzenie nieważności decyzji Rady z 10.3.2011 r. upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy (zob. niżej).

1.2. Nowy system ochrony patentowej ma obowiązywać w państwach członkowskich uczestniczących we wzmocnionej współpracy, a jej prawnym tytułem ma być patent, który w projektach unijnych rozporządzeń jest określany jako **patent europejski o jednolitym skutku** (*European patent with unitary effect*). W celu uniknięcia nieporozumień terminologicznych, **patent europejski** (*European patent*), który nadal będzie udzielany na terytoria wyznaczonych przez zgłaszającego państw-stron **Konwencji o udzielaniu patentów europejskich (KPE)**¹, w

¹ Konwencja sporządzona 5.10.1973 r. w Monachium, zmieniona Aktem z 17.12.1991 r., kilkoma decyzjami Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej, a także Aktem rewidującym z 29.11.2000 r., który wszedł w życie 13.12.2007 r. Tekst Konwencji obowiązujący w dacie, w której weszła ona w życie w stosunku do Polski (1.3.2004 r.), został ogłoszony – wraz z Regulaminem wykonawczym i protokołami stanowiącymi integralną część KPE – w Dz.U. z 2004 r. Nr 79, poz. 737. Akt rewidujący z 2000 r. został ogłoszony w Dz.U. z 2007 r. Nr 236, poz. 1736. Szerzej na temat patentów europejskich zob. A. Nowicka, *Patenty europejskie i ich skutki w Polsce*, (w:) System prawa prywatnego, tom 14A – Prawo własności przemysłowej (red. R. Skubisz), Warszawa 2012, s. 143 i n.

tym również państw uczestniczących we wzmacnionej współpracy, jest określany poniżej jako „klasyczny” patent europejski.

1.3. Ustanowienie jednolitej ochrony patentowej jest ściśle powiązane z utworzeniem **Jednolitego Sądu Patentowego** (*Unified Patent Court*). Sąd ten ma powstać na podstawie umowy międzynarodowej, która ma być zawarta między państwami Unii Europejskiej, bez udziału samej Unii. Ma on posiadać **wyłączną jurysdykcję** w sprawach dotyczących zarówno patentu europejskiego o jednolitym skutku, jak i „klasycznego” patentu europejskiego, m.in. w sprawach o naruszenie obu patentów oraz ich unieważnienie. Do wyłącznej jurysdykcji Jednolitego Sądu Patentowego mają ponadto należeć sprawy dotyczące tzw. dodatkowych świadectw ochronnych (*supplementary protection certificates*; SPC)², udzielanych na produkty lecznicze i produkty ochrony roślin.

1.4. Oba przedsięwzięcia (utworzenie jednolitej ochrony patentowej oraz Jednolitego Sądu Patentowego) mają bardzo złożony, wieloaspektowy, skomplikowany charakter. Wiążą się z licznymi problemami o podstawowym znaczeniu zarówno na gruncie prawa Unii Europejskiej, jak i systemów prawnych państw członkowskich, w tym porządków konstytucyjnych tych państw. Ponadto wymagają uwzględnienia już wiążących zobowiązań międzynarodowych, w szczególności KPE, Porozumienia TRIPS³, a także przyszłych zobowiązań, jakie będą wynikać z ewentualnego związania się przez Unię Europejską (i jej państwa członkowskie) **Umową handlową dotyczącą zwalczania obrotu towarami podrobionymi (ACTA)**⁴.

W omawianych sprawach łatwo o nieporozumienia terminologiczne. Na przykład, można niekiedy usłyszeć, że celem prowadzonych obecnie w Unii Europejskiej prac jest stworzenie patentu europejskiego. Tymczasem patent ten **od dawna już istnieje**, a jest przyznawany na podstawie wspomnianej wyżej konwencji (KPE). Polska jest jej stroną od 1.3.2004 r., w związku z czym po tej dacie patenty europejskie, na żądanie zgłaszającego, są udzielane i obowiązują także w Polsce (zob. niżej dane na temat liczby tych patentów).

Błędne jest również twierdzenie, że w celu udzielania „patentów unijnych” zostanie utworzony nowy urząd. Po pierwsze, patenty, które mają zapewniać jednolitą ochronę w państwach członkowskich uczestniczących we wzmacnionej współpracy, nie będą patentami Unii Europejskiej, lecz patentami europejskimi o jednolitym skutku. Po drugie, mają być one udzielane przez urząd od wielu już lat udzielający patentów europejskich, tj. przez **Europejski Urząd Patentowy (EUP) w Monachium**.

² Zob. rozporządzenie nr 469/2009 z 6.5.2009 r. dotyczące dodatkowego świadectwa ochronnego dla produktów leczniczych, Dz.Urz. UE L 152 z 16.6.2009 r. (będące skonsolidowaną wersją rozporządzenia nr 1768/92 z 18.6.1992 r.) oraz rozporządzenie nr 1610/96 z 23.7.1996 r. dotyczące utworzenia dodatkowego świadectwa ochronnego dla produktów ochrony roślin (Dz.Urz. WE L 190 z 8.8.1996 r.). Przepisy prawa polskiego dotyczące udzielania dodatkowych praw ochronnych, na warunkach określonych w rozporządzeniach nr 469/2009 i nr 1610/96, są zawarte w art. 75¹–75¹⁰ ustawy – prawo własności przemysłowej (tekst jedn. Dz.U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117, ze zm.).

³ Porozumienie w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej (Dz.U. z 1996 r. Nr 32, poz. 143). Jest ono załącznikiem do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu (WTO), Dz.U. z 1995 r. Nr 98, poz. 483.

⁴ Zob. A. Nowicka, *Umowa handlowa dotycząca zwalczania obrotu towarami podrobionymi (ACTA) – uwagi krytyczne*, (w:) *Proces cywilny. Nauka – Kodyfikacja – Praktyka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Feliksowi Zedlerowi*, red. P. Grzegorzczak, K. Knoppek, M. Walasik, Warszawa 2012, s. 1167 i n.

Do KPE należy obecnie **38 państw**: wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej, a ponadto 11 innych państw (np. Albania, Norwegia, Szwajcaria, Turcja). Kolejnym nieporozumieniem jest zatem określanie, że to, nad czym obecnie trwają prace w instytucjach unijnych, ma umożliwić uzyskanie patentu na terytoriach wszystkich państw Unii. Już obecnie patent europejski może być uzyskany na terytoria tych państw i to przez dowolny podmiot, np. polski, niemiecki, chiński czy amerykański, z tym jednak, że nie wywiera on jednolitego skutku, lecz – **będąc „wiązką” patentów krajowych** – przyznaje ochronę wynikającą z ustawodawstw państw-stron KPE (art. 2 ust. 2 i art. 64 KPE), a dla swej skuteczności wymaga tzw. walidacji, dokonywanej – na wniosek uprawnionego – przez krajowe urzędy patentowe tych państw-stron KPE, w których zamierza on korzystać z ochrony.

1.5. Z mocy rozporządzenia wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie jednolitej ochrony patentowej, patent europejski ma uzyskać jednolity skutek na żądanie podmiotu, na którego rzecz patent taki zostanie udzielony, złożone w EUP w ciągu miesiąca od opublikowania przez ten urząd informacji o udzieleniu patentu europejskiego. W dniu dokonania przez EUP wpisu do rejestru jednolitej ochrony patentowej, patent europejski ma się przekształcić w patent europejski o jednolitym skutku. Jedną z podstawowych różnic w porównaniu ze stanem obecnym będzie polegać na tym, że patent europejski o jednolitym skutku **nie będzie wymagał walidacji** w państwach uczestniczących we wzmocnionej współpracy (będzie w nich obowiązywał **automatycznie**), co w odniesieniu do naszego kraju oznaczać będzie np. zniesienie obowiązku dostarczania do polskiego Urzędu Patentowego tłumaczeń opisów patentowych na język polski. Podmioty polskie pozbawione zostaną możliwości zapoznania się we własnym języku z sytuacją patentową obowiązującą w naszym kraju, a bezpieczeństwo prawne prowadzenia działalności gospodarczej ulegnie radykalnemu pogorszeniu. Rzecz jasna, **automatyczna** skuteczność patentów europejskich o jednolitym skutku spowoduje **zwielokrotnienie** liczby prawnie chronionych monopolii patentowych.

1.6. Jednolitą ochronę patentową w Polsce (i w innych państwach uczestniczących we wzmocnionej współpracy) będą mogły uzyskać nie tylko podmioty z państw Unii Europejskiej, lecz z **całego świata**. Tak więc również np. podmioty amerykańskie czy japońskie, wnosząc o udzielenie patentu europejskiego i przyznanie temu patentowi jednolitego skutku, **uzyskają automatycznie tę jednolitą ochronę w Polsce**⁵, a będą ją mogły egzekwować w postępowaniach prowadzonych przed Jednolitym Sądem Patentowym.

1.7. Charakter prawny patentu (tj. prawa przyznającego wyłączność na korzystanie z wynalazków), a także gospodarcza doniosłość wynikającej z niego wyłączności sprawiają, że analiza przedsięwzięć zmierzających do ustanowienia jednolitej ochrony patentowej **nie może być oderwana od oceny konsekwencji ekonomicznych i społecznych, także w odniesieniu do naszego kraju**. Podstawę tej oceny mogą w szczególności stanowić dane ilustrujące stan innowacyjności w Polsce, w tym zwłaszcza porównanie liczby patentów europejskich udzielonych na rzecz podmiotów z Polski i z innych państw (tabela I), a także porównanie liczby europejskich zgłoszeń patentowych dokonanych przez podmioty polskie i podmioty z innych państw (tabela II).

⁵ Na przykład, w 2011 r. EUP udzielił na rzecz podmiotów amerykańskich 13.382 patentów europejskich, a na rzecz podmiotów japońskich – 11.649. W tym samym 2011 r. podmioty amerykańskie dokonały 34.993 europejskich zgłoszeń patentowych (podmioty japońskie zgłoszeń takich dokonały 20.568). Źródło: *EPO. Annual report 2011* (www.epo.org).

Tabela I

Liczba patentów europejskich udzielonych na rzecz podmiotów z kilku wybranych państw
(zestawienie własne, na podstawie danych zawartych w *EPO Statistics 2010* oraz *Annual report 2011*;
www.epo.org)

	Ogólna liczba udzielonych patentów europejskich	Polska	RFN	USA	Włochy	Hiszpania
2002 r.	47.380	10	11.246	11.843	1.613	198
2003 r.	59.989	12	13.408	15.089	2.213	329
2004 r.	58.725	14	13.605	14.204	2.219	365
2005 r.	53.255	15	12.486	13.004	1.865	319
2006 r.	62.777	17	14.275	14.833	2.314	361
2007 r.	54.700	27	11.931	12.503	1.966	331
2008 r.	59.810	26	13.495	12.733	2.254	417
2009 r.	52.446	33	11.477	11.439	2.025	350
2010 r.	58.108	45	12.553	12.506	2.287	393
2011 r.	62.112	45	13.583	13.382	2.289	381

Jak wynika z danych dotyczących 2011 r., podmioty polskie uzyskały w tym roku **0,07 %** patentów europejskich (udział podmiotów niemieckich wynosi **21,87 %**).

Tabela II

Liczba europejskich zgłoszeń patentowych dokonanych przez podmioty z kilku wybranych państw
(zestawienie własne, na podstawie danych zawartych w *EPO Statistics 2010* oraz *Annual report 2011*; www.epo.org)

	Ogólna liczba europejskich zgłoszeń patentowych	Polska	RFN	USA	Włochy	Hiszpania
2002 r.	106.347	27	20.892	30.029	3.331	569
2003 r.	116.826	40	22.629	31.737	3.672	671
2004 r.	123.739	90	22.932	32.364	3.980	829
2005 r.	128.692	106	23.641	32.510	4.185	976
2006 r.	135.376	125	24.812	34.524	4.162	1.103
2007 r.	141.266	104	25.192	35.373	4.397	1.280
2008 r.	146.265	169	26.660	37.084	4.343	1.324
2009 r.	134.557	174	25.124	32.922	3.893	1.263
2010 r.	150.961	205	27.354	39.519	4.088	1.436
2011 r.	142.810	254	26.234	34.993	3.982	1.417

1.8. Powyższe dane znajdują odzwierciedlenie we wskaźnikach określających stosunek liczby europejskich zgłoszeń patentowych przypadających na milion mieszkańców. W odniesieniu do RFN wskaźnik ten określa liczba **306**, a w odniesieniu do Polski – liczba **4**; niższe wskaźniki dotyczą tylko Rumunii (**1**) i Bułgarii (**2**)⁶.

⁶ Dane dotyczą 2009 r. i są zawarte w dokumencie Komisji Europejskiej pn. *Impact assessment* (Annex VII), dołączonym do projektów rozporządzeń mających regulować wzmocnioną współpracę, przyjętych przez Komisję 13.4.2011 r.

1.9. Liczbę **254** europejskich zgłoszeń patentowych dokonanych w 2011 r. przez podmioty polskie (tabela II) warto zestawić z danymi dotyczącymi podmiotów, które w tym samym roku dokonały największej liczby takich zgłoszeń: Siemens – **2.235**; Philips – **1.759**; Samsung – **1.733**; BASF – **1.638**; LG Group – **1.493**; Qualcomm – **1.482**; General Electric – **1.325**; Robert Bosch – **1.192**; Ericsson – **1.148**; Mitsubishi – **1.082**⁷.

1.10. Z drugiej strony należy wziąć pod uwagę **silny wzrost liczby patentów europejskich obowiązujących w Polsce** (są one przez EUP udzielane na nasz obszar po 1.3.2004 r., tj. po dniu, w którym Polska stała się stroną KPE).

Liczba patentów europejskich obowiązujących w Polsce
(na podstawie „raportów rocznych” Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej)

	Liczba patentów europejskich obowiązujących w Polsce
2005 r.	12
2006 r.	342
2007 r.	1.788
2008 r.	4.588
2009 r.	8.119
2010 r.	12.345
2011 r.	17.127

1.11. Liczby patentów europejskich udzielanych w poszczególnych latach (tabela I) pozwalają oszacować **skalę wzrostu liczby patentów w razie ustanowienia jednolitej ochrony**. Patenty europejskie o jednolitym skutku będą **automatycznie** obowiązywać w Polsce (bez wymaganej obecnie walidacji), a zatem ich przyrost może kształtować się na poziomie ponad **60.000 rocznie**, przy czym dodatkowo należy mieć na względzie „efekt kumulacji”, wynikający z 20-letniego czasu trwania patentu: suma udzielonych w tym czasie patentów europejskich może być wyższa niż **1.200.000**. Zakładając, że większość z nich uzyska jednolity skutek, liczba ta ukazuje skalę **zwielokrotnienia** patentów w Polsce. Dla porównania, 31.12.2011 r. obowiązywało w Polsce ogółem **35.612** patentów, w tym **17.127** patentów europejskich⁸.

Przy ocenie prawnych skutków zwiększonej na niespotykaną dotąd skalę liczby patentów, nie należy ignorować faktu, że **EUP stosuje coraz bardziej liberalną praktykę oceny zdolności patentowej**, co dotyczy głównie takich szczególnie atrakcyjnych komercyjnie dziedzin, jak biotechnologia, farmaceutyki czy technologie informatyczne⁹. Coraz liczniej udzielane patenty europejskie są już obecnie wykorzystywane jako narzędzia walki z

⁷ Źródło: *Annual report 2011* (www.epo.org).

⁸ Dane otrzymane przez autorkę w polskim Urzędzie Patentowym.

⁹ Zob. np. decyzje Rozszerzonej Komisji Odwoławczej EUP: G 3/08 z 12.5.2010 r. *Programs for computers* (Dz.Urz. EUP z 2011 r. nr 1, s. 10); G 2/08 z 19.2.2010 r. *Dosage regime/Abbott Respiratory* (Dz.Urz. EUP z 2010 r. nr 10, s. 456); G 2/07 i G 1/08 z 9.12.2010 r. (ostatnio zob. ponowne pytania skierowane do tej Komisji 31.5.2012 r. w sprawie G 2/12 *Tomatoes II*). Na temat kontrowersji, jakie wywołuje praktyka EUP dotycząca wykładni przepisów ustanawiających zakaz patentowania odmian roślin (i ras zwierząt) oraz czysto biologicznych sposobów hodowli roślin (i zwierząt) zob.: *European Patent Office at Crossroads. Report – Patents on Plants and Animals Granted in 2011* (Christoph Then & Ruth Tippe, March 2012, www.no-patents-on-seeds.org). Zob. też rezolucję Parlamentu Europejskiego w sprawie patentowania sposobów czysto biologicznych, przyjętą 10.5.2012 r. (www.europarl.europa.eu).

konkurencją (np. działania „trolli patentowych” czy zjawiska „gąszczy patentowych”), także w ramach wyrafinowanych strategii sądowych. Jeśli nawet powództwa okazują się po kilku latach kosztownych procesów bezzasadne, to jednak powodują ogromne straty czy wręcz upadłość konkurenta oraz poważne szkody społeczne i nieuzasadnione wydatki publiczne (np. w dziedzinie ochrony zdrowia, na skutek blokowania znacznie tańszych leków generycznych). Równie dotkliwe skutki powodują środki zabezpieczające, stosowane przed wytoczeniem powództwa i udowodnieniem zarzutów. O ile obecnie postępowania toczą się przed sądami krajowymi i są prowadzone w języku urzędowym danego państwa, według obowiązujących w tym państwie przepisów proceduralnych, o tyle utworzenie JSP może prowadzić do sytuacji, że polski przedsiębiorca zostanie pozwany przed oddziałem tego sądu zlokalizowanym za granicą, postępowanie toczyć się będzie w obcym języku, przy udziale zagranicznych pełnomocników, a orzekać będą sędziowie nierozumiejący języka, którym posługuje się pozwany i w którym przedstawia dowody na swoją obronę (zob. art. 29-31 projektu porozumienia JSP).

2. Stan prac związanych z tworzeniem jednolitej ochrony patentowej i Jednolitego Sądu Patentowego

2.1. Na tzw. pakiet patentowy składają się:

- (a) **decyzja Rady z 10.3.2011 r. nr 2011/167/UE w sprawie upoważnienia do podjęcia wzmocnionej współpracy w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej** (Dz.Urz.UE L 76 z 22.3.2011 r., s. 53);
- (b) **projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej**¹⁰, KOM (2011) 215, przedstawiony przez Komisję Europejską dnia 13.4.2011 r.; zob. też wersję zawartą w dokumencie Rady nr 11328/11 z 23.6.2011 r. (tzw. podejście ogólne, przyjęte przez Radę 27.6.2011 r.) oraz propozycje poprawek (zob. niżej);
- (c) **projekt rozporządzenia Rady wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej w odniesieniu do ustaleń mających zastosowanie do tłumaczeń**¹¹, KOM (2011) 216, przedstawiony przez Komisję Europejską dnia 13.4.2011 r.; zob. też wersję zawartą w dokumencie Rady nr 11328/11 (wymienionym wyżej w lit. b) oraz propozycje poprawek (zob. niżej);
- (d) **projekt porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego oraz projekt jego statutu**¹² (dalej: projekt porozumienia JSP), przedstawiony przez prezydencję węgierską w dokumencie nr 11533/11 z 14.6.2011 r., z poprawkami zawartymi w dokumentach Rady: nr 13751/11 z 2.9.2011 r.; nr 13751/11 COR 1 z 15.9.2011 r., nr 13751/11 COR 2 z 23.9.2011 r.; nr 15289/11 z 7.10.2011 r., nr 15539/11 z 19.10.2011 r., nr 16023/11 z 26.10.2011 r., nr 16741/11 z 11.11.2011 r., nr 17317/11 z 22.11.2011 r. i nr 17539/11 z 24.11.2011 r. (dokumenty dostępne na: www.consilium.europa.eu; **żaden z nich nie jest dostępny w języku polskim**).

¹⁰ *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection.*

¹¹ *Proposal for a Council Regulation implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection with regard to the applicable translation arrangements.*

¹² *Draft Agreement on a Unified Patent Court and draft Statute.*

Data **6.12.2011 r.** jest opatrzony dokument Rady (nr 18239/11), określony jako *Presidency compromise text*, jednakże jego treść jest niedostępna. Dnia 13.3.2012 r. na stronie internetowej Rady zamieszczono częściowo udostępnioną publicznie wersję tego dokumentu, dotyczącego ostatecznej kompromisowej propozycji porozumienia JSP, przedłożonej przez polską prezydencję Radzie ds. konkurencyjności 5.12.2011 r., w której ujawniono tylko nagłówki poszczególnych punktów, natomiast ich treść została usunięta. Ujawniona zawartość obejmuje następujące nagłówki: *Renewal fees* – dopisek „deleted”; *The financial contribution of the Member States hosting a local division, a regional division, the central division of the Court of 1st Instance or the Court of Appeal* – dopisek „deleted”; *Other financial contributions of the Member States* – dopisek „deleted”; *Court’s fees* – dopisek „deleted”; *Language of proceedings* – dopisek „deleted”; *Actions to be brought to the central division* – dopisek „deleted”; *Transitional period* – dopisek „deleted”; *Revision clause* – dopisek „deleted”; *Number of ratifications required for the entry into force* – dopisek „deleted”; *Breeders’ privilege* – dopisek „deleted”; *Local divisions* – dopisek „deleted”; *The seat of Central Division of the Court of 1st Instance, the seat of the Court of Appeal with the Registry and the seat of the Patent Mediation and Arbitration Centre* – dopisek „deleted”.

Na stronie internetowej prezydencji polskiej powołano 6.12.2011 r. wypowiedź wicepremiera W. Pawlaka, iż możliwe jest parafowanie porozumienia o Jednolitym Sądzie Patentowym (nazwanego „konwencją warszawską”) już 22.12.2011 r.¹³ Wydarzenie to nie nastąpiło.

2.2. Jak wspomniano, legalność wzmocnionej współpracy w dziedzinie tworzenia jednolitej ochrony patentowej jest podważana przez oba państwa, które od początku były jej przeciwnie, tj. **Hiszpanię i Włochy**. Państwa te złożyły w TSUE skargi o stwierdzenie nieważności decyzji Rady upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy (zob. skargi **C-274/11**¹⁴ i **C-295/11**¹⁵; żadna z nich nie została dotychczas przez TSUE rozstrzygnięta).

2.3. Projekty obu rozporządzeń, ze zmianami przyjętymi przez Radę w tzw. podejściu ogólnym (dokument nr 11328/11 z 23.6.2011 r.)¹⁶ są również przedmiotem prac **Parlamentu Europejskiego**. Pierwsze z rozporządzeń jest tworzone w zwykłej procedurze prawodawczej, a zatem ma być uchwalone przez obie instytucje unijne, natomiast drugie jest tworzone w specjalnej procedurze prawodawczej (ma je uchwalić Rada, po konsultacji z Parlamentem) – zob. **art. 118 TFUE**. W Parlamencie Europejskim wiodącą w tych sprawach rolę odgrywa komisja prawna (JURI), która przygotowała sprawozdania dotyczące obu rozporządzeń (zob. dokumenty A7-0001/2012 z **11.1.2012 r.** oraz A7-0002/2012 z **9.1.2012 r.**). Przedmiotem prac Parlamentu Europejskiego jest również projekt **umowy międzynarodowej mającej utworzyć Jednolity Sąd Patentowy** (dalej: „porozumienie JSP”), mimo że ma być ono zawarte poza ramami instytucjonalnymi Unii Europejskiej (jego stronami mają być tylko państwa członkowskie, bez udziału samej Unii). Wynikiem tych prac jest sprawozdanie komisji prawnej PE dotyczące sądowego systemu rozstrzygania sporów patentowych (zob. dokument A7-0009/2012 z **10.1.2012 r.**).

¹³ <http://pl2011.eu/en/content/agreement-substantial-issues-single-eu-patent>.

¹⁴ Skarga wniesiona do TSUE 3.6.2011 r. w sprawie C-274/11 *Królestwo Hiszpanii przeciwko Radzie Unii Europejskiej* (Dz. Urz. UE C 219 z 23.7.2011 r., s. 12).

¹⁵ Skarga wniesiona do TSUE 10.6.2011 r. w sprawie C-295/11 *Republika Włoch przeciwko Radzie Unii Europejskiej* (Dz. Urz. UE C 232 z 6.8.2011 r., s. 21).

¹⁶ Zob. też tabelaryczne ujęcia wersji proponowanych przez Komisję Europejską, Radę oraz komisję prawną Parlamentu Europejskiego (JURI) zawarte w dokumentach Rady: nr 15472/11 z 12.10.2011 r. i nr 17578/11 z 1.12.2011 r. (żaden z tych dokumentów nie jest dostępny w języku polskim).

2.4. Przygotowane przez JURI sprawozdania dotyczące projektów obu rozporządzeń, zawierające propozycje poprawek (a także sprawozdanie dotyczące porozumienia JSP), miały być przedmiotem głosowania na posiedzeniu plenarnym Parlamentu Europejskiego w dniu **14.2.2012 r.**, jednakże zostały zdjęte z porządku obrad. Nastąpiło to z powodu nieosiągnięcia przez państwa członkowskie zgody w sprawie porozumienia JSP. Według oficjalnych przekazów, ostatnią pozostającą do uzgodnienia kwestią jest siedziba oddziału centralnego sądu pierwszej instancji JSP: zaproponowana przez polską prezydentę w grudniu 2011 r. lokalizacja tego oddziału w Paryżu spotkała się ze sprzeciwem RFN (proponującej Monachium) oraz Wielkiej Brytanii (proponującej Londyn).

2.5. Na posiedzeniu Rady Europejskiej (tzw. szczycie unijnym) w dniu **30.1.2012 r.** przyjęto, że rozstrzygnięcie tej kwestii powinno nastąpić najpóźniej w czerwcu 2012 r.¹⁷ Ustalenie to powtórzyła Rada ds. konkurencyjności na posiedzeniu w dniu **20.2.2012 r.**,¹⁸ a także Rada Europejska obradująca **1-2 marca 2012 r.**¹⁹ Polityczne porozumienie w sprawie umowy międzynarodowej tworzącej JSP miało zostać osiągnięte na posiedzeniu Rady ds. konkurencyjności w dniu **30.5.2012 r.**, co jednak nie nastąpiło. W związku z tym z agendy posiedzenia Parlamentu Europejskiego odbywającego się w dniach 11-14.6.2012 r. zdjęto debatę i głosowanie nad „pakietem patentowym”.

2.6. W komunikacie z posiedzenia Rady w dniu **30.5.2012 r.** wskazano, że sprawa lokalizacji oddziału centralnego JSP zostanie podjęta na spotkaniu Rady Europejskiej w dniach **28-29 czerwca 2012 r.**²⁰ Ponownie, już po raz trzeci, zaplanowano głosowanie Parlamentu Europejskiego w sprawach obu rozporządzeń oraz porozumienia JSP – ma się ono odbyć w dniu **4.7.2012 r.** (debata jest planowana na dzień **3.7.2012 r.**).

2.7. Biorąc pod uwagę silną determinację instytucji unijnych, należy liczyć się z tym, że uzgodnienie w sprawie porozumienia JSP zostanie osiągnięte na unijnym szczycie w dniach **28-29 czerwca 2012 r.**²¹ Jeśli to nastąpi, realizowany zapewne będzie „scenariusz” określony we wspólnym oświadczeniu prezydencji duńskiej i (przyszłej) prezydencji cypryjskiej, stanowiącym załącznik do dokumentu Rady nr 10059/12 z 24.5.2012 r.²² (wprawdzie został on zaplanowany przed zakończonym fiaskiem posiedzeniem w dniu 30.5.2012 r., jednakże można zakładać, że będzie realizowany, o ile dojdzie do porozumienia na najbliższym unijnym szczycie). W „oświadczeniu” tym czytamy:

¹⁷ Zob. *Statement of the Members of the European Council, Brussels, 30 January 2012*, pkt 4 w brzmieniu: *The participating Member States commit to reaching at the latest in June 2012 a final agreement on the last outstanding issue in the patent package.*

¹⁸ Zob. komunikat prasowy (*Press release*) z posiedzenia Rady ds. konkurencyjności w dniach 20-21.2.2012 r. (dokument nr 6675/12).

¹⁹ Zob. konkluzje Rady Europejskiej z 1-2 marca 2012 r. (dokument EUCO 4/12, pkt 18).

²⁰ Zob. komunikat prasowy z posiedzenia Rady ds. konkurencyjności w dniu 30.5.2012 r. (dokument nr 10362/12). Wśród głównych rezultatów (*main results of the Council*) czytamy: [...] *the Council [...] held a preparatory debate in order to gather consensus on the location of the seat for establishing a unified patent court, with a view to a successful decision on the seat by the European Council at its meeting on 28-29 June 2012.* Zob. też s. 9 cyt. dokumentu, a także s. 2 i 16 dokumentu nr 10380/12.

²¹ Dnia 27.6.2012 r. pojawiły się w Internecie informacje, że siedzibą oddziału centralnego ma być Paryż, z tym że niektóre funkcje tego oddziału mają być wykonywane w Londynie i Monachium (oddział „centralny” ulec ma więc swoistej „decentralizacji”).

²² „Projekt porozumienia w sprawie utworzenia Jednolitego Sądu Patentowego – Propozycja dalszego sposobu postępowania po osiągnięciu porozumienia politycznego”. Treść tego dokumentu została udostępniona na stronie internetowej Rady 16.6.2012 r. (także w języku polskim).

„[...] Po zakończeniu głosowania w Parlamencie Europejskim, rozporządzenia w sprawie jednolitego systemu ochrony patentowej i odpowiednich ustaleń dotyczących tłumaczeń powinny zostać przyjęte przez Radę, **najlepiej w lipcu 2012 r.** Równocześnie prezydencja będzie współpracować z Komisją nad włączeniem uzgodnionych zmian do porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego, wraz z państwami członkowskimi ułatwi sfinalizowanie tekstu w Radzie i Komisji oraz dokona ostatecznej redakcji prawno-językowej we współpracy z Komisją.

Po osiągnięciu ostatecznego porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego prezydencja skontaktuje się bezzwłocznie z Komisją w celu przedłożenia projektu regulaminu Jednolitego Sądu Patentowego do szerokiej konsultacji społecznej już **na początku czerwca 2012 r.** Projekt ten – w wersji ujednoliconej przez Komisję po uwzględnieniu wyników konsultacji społecznej – powinien zostać przedstawiony uczestniczącym państwom członkowskim i wstępnie omówiony przez nie na posiedzeniu Rady poprzedzającym podpisanie porozumienia.

Do końca października 2012 r. należy zorganizować konferencję dyplomatyczną w celu umożliwienia państwom członkowskim podpisania porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

Niezwłocznie po podpisaniu porozumienia należy zapoczątkować proces ratyfikacji przez parlamenty narodowe i powołać komitet przygotowawczy. **Do końca 2012 r.** należy ustanowić wstępną komisję specjalną ustanowioną w ramach Rady Administracyjnej Europejskiej Organizacji Patentowej (rozporządzenie w sprawie jednolitego systemu ochrony patentowej).

Komitet przygotowawczy powinien m.in. sporządzić kompletny i szczegółowy regulamin na podstawie projektu Komisji i prac prowadzonych w Radzie przez państwa członkowskie. Regulamin powinien zostać szczegółowo omówiony w Komitecie, aby zapewnić wysłuchanie wszystkich zainteresowanych stron i ogólne poparcie uczestniczących państw członkowskich dla jego treści. Jednolite stosowanie regulaminu ma zasadnicze znaczenie dla zagwarantowania wysokiej jakości orzeczeń Sądu oraz pewności prawa, a także jak najwydajniejszej i najbardziej opłacalnej organizacji postępowań. Komitet przygotowawczy powinien zakończyć prace nad ostatecznym projektem regulaminu przed upływem okresu ratyfikacji, tak by regulamin mógł zostać przyjęty przez komitet administracyjny wkrótce po jego ustanowieniu.

Do listopada 2013 r. porozumienie w sprawie jednolitego Sądu Patentowego powinno być ratyfikowane przez co najmniej 13 uczestniczących państw członkowskich, tak by mogło wejść w życie **dnia 1 lutego 2014 r.**, z zastrzeżeniem wprowadzenia do tego czasu niezbędnych zmian w rozporządzeniu Bruksela I.

Rozporządzenie w sprawie jednolitego systemu ochrony patentowej i rozporządzenie w sprawie odpowiednich ustaleń dotyczących tłumaczeń powinny być stosowane od dnia wejścia w życie porozumienia w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego.

W okresie **od lutego do kwietnia 2014 r.** należy przyjąć wszystkie niezbędne decyzje dotyczące komitetu administracyjnego, komitetu budżetowego, budżetu, mianowania sędziów i prezesa, rekrutacji personelu, a kraje przyjmujące powinny zapewnić odpowiednie obiekty.

Dnia 1 kwietnia 2014 r. system powinien być gotowy do zarejestrowania pierwszego patentu europejskiego o jednolitym skutku” (podkr. w tekście – A.N.).

2.8. Data rozpoczęcia stosowania obu rozporządzeń wprowadzających wzmocnioną współpracę ma być powiązana z wejściem w życie porozumienia JSP, co ma wymagać ratyfikacji tego porozumienia przez 13 umawiających się państw członkowskich²³. Z propozycji poprawki dotyczącej art. 22 ust. 2 (akapit drugi) projektu rozporządzenia o

²³ Pierwotnie zakładano, że porozumienie JSP wejdzie w życie po ratyfikacji przez 9 państw.

jednolitej ochronie patentowej wynika, że w drodze odstępstwa od art. 3 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 4 ust. 1 tego rozporządzenia, patent europejski, dla którego jednolity skutek został zarejestrowany w rejestrze jednolitej ochrony patentowej, ma wywierać jednolity skutek tylko w tych państwach uczestniczących we wzmocnionej współpracy, w których JSP będzie posiadał w dacie zarejestrowania wyłączną jurysdykcję w odniesieniu do patentów europejskich o jednolitym skutku²⁴. Inaczej mówiąc, **patent europejski na dany wynalazek ma wywierać jednolity skutek w tych państwach Unii uczestniczących we wzmocnionej współpracy, które w dniu zarejestrowania jednolitego skutku (dla tego patentu europejskiego) będą już związane porozumieniem JSP.** Doprowadzi to do dalszego zróżnicowania sytuacji patentowej, gdyż w pozostałych państwach uczestniczących we wzmocnionej współpracy (w stosunku do których porozumienie JSP jeszcze nie weszło w życie) patent europejski nie będzie miał jednolitego skutku, co podważa samą ideę tworzenia „jednolitej” ochrony. Jednym z efektów takiej sytuacji będzie np. to, że sprawy o naruszenie czy unieważnienie patentów europejskich niemających jednolitego skutku nadal będą podlegać jurysdykcji organów krajowych, co z kolei stawia pod znakiem zapytania jeden z głównych celów forsowania idei utworzenia JSP.

2.9. Jakkolwiek regulacje traktatowe (art. 20 TUE i art. 326-334 TFUE) mogą być źródłem pewnych niejasności, to jednak należy zająć stanowisko, że **do czasu przyjęcia (uchwalenia) obu rozporządzeń wprowadzających wzmocnioną współpracę, każde z państw członkowskich, które wyraziło zamiar uczestnictwa (np. Polska), może wycofać się ze wzmocnionej współpracy.** Decyzja Rady z 10.3.2011 r. stanowi bowiem jedynie upoważnienie (*authorisation*) dla wymienionych w niej państw członkowskich do podjęcia wzmocnionej współpracy, sama zaś wzmocniona współpraca zostanie ustanowiona dopiero wraz z przyjęciem aktów prawnych wprowadzających (*implementing*) tę współpracę²⁵, tj. obu rozporządzeń, których podstawę prawną stanowią postanowienia art. 118 TFUE.

Dopuszczalność wycofania się ze wzmocnionej współpracy potwierdzają dokumenty Rady nr 6524/11 i 6524/11 ADD 1 z 2.3.2011 r., zawierające notę prezydencji i addendum do tej noty. W pierwszym z tych dokumentów zamieszczono w pkt 15 zapis: „Służba Prawna Rady wskazała, że każde państwo członkowskie, które na mocy decyzji Rady upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy, jest jednym z państw członkowskich uczestniczących w przedmiotowej wzmocnionej współpracy, będzie miało prawo do wycofania się z niej, dopóki nie zostanie przyjęty żaden merytoryczny akt prawny dotyczący tej wzmocnionej współpracy” (*The Council Legal Service has pointed out that a Member State referred to in the Council’s decision authorising the enhanced cooperation as one of the Member States participating in the enhanced cooperation in question would be entitled to withdraw as long as no substantive act related to the enhanced cooperation has been adopted*) [podkr. A.N.; jak wynika z obu wersji językowych, nie są one w pełni zgodne].

²⁴ Zob. poprawkę 50 zawartą w sprawozdaniu komisji prawnej Parlamentu Europejskiego (dokument A7-0001/2012 z 11.1.2012 r.). W wersji angielskiej zapis ten brzmi: *By way of derogation from Articles 3(1)-(2) and 4(1), a European patent for which unitary effect is registered in the Register for unitary patent protection referred to in Article 2(da) shall have unitary effect only in those participating Member States in which the Unified Patent Court has exclusive jurisdiction with regard to European patents with unitary effect at the date of registration*”.

²⁵ Zob. też list A. Boixareu z Dyrekcji Generalnej C Rady UE z 16.11.2011 r., przedstawiony przez J. Wilcox, minister rządu Wielkiej Brytanii, w toku prac komisji Izby Gmin (*House of Commons, European Scrutiny Committee*) rozpatrującej unijne projekty jednolitej ochrony patentowej (*Withdrawal from enhanced cooperation: Government Response to the Committee’s Thirty-ninth Report of Session 2010-12 – European Scrutiny Committee, Appendix 2: Letter from the Council of the European Union*; dostępny na: www.publications.parliament.uk).

Z kolei w drugim dokumencie (nr 6524/11 ADD 1) zawarte są „oświadczenia do wprowadzenia do protokołu posiedzenia Rady”, a wśród nich – oświadczenie Komisji w brzmieniu: „Każde z państw członkowskich wymienionych w art. 1 może powiadomić Radę i Komisję, że wycofuje się ze wzmocnionej współpracy w dziedzinie jednolitego systemu ochrony patentowej zgodnie z tym, co stanowi przedmiotowa decyzja, pod warunkiem że w czasie składania powiadomienia żadne akty nie zostały jeszcze przyjęte w ramach wzmocnionej współpracy”²⁶ (*Any Member State listed in Article 1 may notify to the Council and the Commission that it is withdrawing from the enhanced cooperation in the area of unitary patent protection as authorized in this Decision, provided that at the time of that notification no acts have yet been adopted within the framework of the enhanced cooperation*) [podkr. A.N.; jak wynika z obu wersji językowych, nie są one w pełni zgodne].

3. Jednolita ochrona patentowa (patent europejski o jednolitym skutku)

3.1. Szczegółowy opis rozwiązań zawartych w projektach obu rozporządzeń wprowadzających wzmocnioną współpracę w omawianej dziedzinie przedstawiłam w opracowaniu pt. *Kontrowersje dotyczące utworzenia jednolitej ochrony patentowej i Jednolitego Sądu Patentowego. Analiza prawna (stan na 27 stycznia 2012 r.)*²⁷. Poniżej dokonuję zwięzłej charakterystyki niektórych projektowanych rozwiązań (z uwzględnieniem poprawek proponowanych przez komisję prawną Parlamentu Europejskiego – zob. dokument A7-0001/2012 z 11.1.2012 r.).

3.2. Na podstawie rozporządzenia wprowadzającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie tworzenia jednolitego systemu ochrony patentowej ma powstać **patent europejski o jednolitym skutku** (określany poniżej także jako „jednolity patent”). Ów jednolity skutek ma występować – na wniosek uprawnionego z patentu europejskiego złożony w EUP – na terytoriach państw Unii Europejskiej uczestniczących we wzmocnionej współpracy (tzw. państw zaangażowanych), a ściślej – jak wynika ze wspomnianej wyżej w pkt 2.8 poprawki proponowanej przez komisję prawną PE dotyczącej art. 22 ust. 2 (akapit drugi) projektu rozporządzenia – tych spośród nich, które w dacie zarejestrowania jednolitego skutku dla tego patentu europejskiego będą związane porozumieniem JSP. Nie będzie to patent Unii Europejskiej, tj. patent europejski wyznaczający Unię jako miejsce ochrony. Osiągnięcie takiego celu wymagałoby zgody wszystkich państw członkowskich, a ponadto wiązałoby się z przystąpieniem Unii do KPE, co z kolei wymagałoby zmiany tej Konwencji oraz ratyfikacji zmiany przez państwa-strony. W rezultacie KPE stałaby się częścią unijnego *acquis*, w związku z czym podlegałaby wykładni przez TSUE, co byłoby ze wszech miar pożądane, choćby ze względu na silne kontrowersje jakie budzi praktyka EUP (np. sposób wykładni art. 52 ust. 2 KPE, prowadzący do udzielania patentów na programy komputerowe czy metody prowadzenia działalności gospodarczej, zwłaszcza w tzw. biznesie elektronicznym). Takie podejście, zakładające przystąpienie Unii do KPE, było przyjmowane w projekcie rozporządzenia mającego utworzyć patent unijny [zob. wniosek Komisji z 1.8.2000 r., COM (2000) 412 i kolejne warianty tego projektu]. Obecnie podejście takie nie jest rozważane.

²⁶ Wzmianka o art. 1 odnosi się do przepisu zawartego w decyzji Rady upoważniającej do podjęcia wzmocnionej współpracy; wymienia się w nim 25 państw Unii, w tym Polskę. Cyt. oświadczenie Komisji jest zawarte w lit. B dokumentu nr 6524/11 ADD 1 z 2.3.2011 r.

²⁷ Opublikowanym w kwartalniku „Rzecznik Patentowy” nr 2-4/2011, Warszawa 2012, s. 9-229.

3.3. **Patent europejski o jednolitym skutku ma być udzielany – jak każdy patent europejski – przez EUP na podstawie KPE, w tej samej procedurze i według tych samych zasad jak „klasyczny” patent europejski.** Okoliczność tę należy podkreślić, zwłaszcza wobec wielu nieporozumień i błędów (dotyczących np. kwestii językowych czy kosztów uzyskania ochrony patentowej), jakie wynikają z nieodróżniania fazy **przed** i **po** udzieleniu patentu europejskiego (np. nie odróżnia się języka, w którym mogą być dokonywane zgłoszenia patentowe i języka, w którym – po udzieleniu patentu – publikowane są opisy patentowe).

3.4. Jeśli uprawniony z patentu europejskiego złoży w EUP wniosek o wpis jednolitego skutku do rejestru jednolitej ochrony patentowej, to z chwilą dokonania tego wpisu (zarejestrowania jednolitego skutku) **patent europejski przekształci się w patent europejski o jednolitym skutku** i będzie **automatycznie** obowiązywał (z mocą wsteczną²⁸) w państwach uczestniczących we wzmocnionej współpracy (zob. wyżej w pkt 2.8 na temat poprawki proponowanej przez komisję prawną Parlamentu Europejskiego). Z uwagi na to, że jednolity skutek patentu europejskiego jest niezgodny z postanowieniami art. 2 ust. 2 i art. 64 KPE, w celu złagodzenia tej niezgodności omawiane rozporządzenie unijne zostało określone jako „porozumienie szczególne” w rozumieniu art. 142 KPE²⁹ (art. 1 akapit drugi; pkt 6 preambuły projektu rozporządzenia). Podjęcie takie budzi poważne zastrzeżenia, gdyż rozporządzenie, a więc akt prawa unijnego, przyjęty przez instytucje Unii w określonej procedurze prawodawczej, nie jest „porozumieniem” (agreement), czyli umową państw-stron, o której mowa w art. 142 KPE.

3.5. Według art. 3 ust. 1 projektu rozporządzenia, patenty europejskie udzielone z takim samym zestawem zastrzeżeń patentowych w stosunku do wszystkich zaangażowanych państw członkowskich będą miały jednolity skutek w zaangażowanych państwach członkowskich pod warunkiem zarejestrowania jednolitego skutku w rejestrze jednolitej ochrony patentowej. Rejestr ten ma być częścią europejskiego rejestru patentowego (art. 127 KPE), a ma być w nim rejestrowany nie tylko jednolity skutek, lecz także ograniczenia, licencje, przeniesienie, unieważnienie i wygaśnięcie patentu europejskiego o jednolitym skutku. Jak stanowi art. 3 ust. 2 akapit pierwszy projektu: „Patent europejski o jednolitym skutku ma jednolity charakter. Przyznaje jednolitą ochronę oraz ma taki sam skutek we wszystkich zaangażowanych państwach członkowskich”. Patent ten będzie mógł być ograniczony, przeniesiony, unieważniony, a także będzie wygaszał w odniesieniu do wszystkich zaangażowanych państw członkowskich. Przewiduje się jednak, że będzie on mógł być przedmiotem licencji obejmującej tylko niektóre państwa zaangażowane³⁰.

²⁸ Patent europejski o jednolitym skutku ma wywierać skutek na terytoriach państw zaangażowanych od daty opublikowania przez EUP w Europejskim Biuletynie Patentowym informacji o udzieleniu patentu europejskiego (art. 4 ust. 1 projektu rozporządzenia)

²⁹ Art. 142 rozpoczyna regulację zawartą w części IX KPE i w ust. 1 stanowi: „Grupa umawiających się państw, która w porozumieniu szczególnym postanowiła, że patent europejski udzielony na te państwa ma jednolity charakter na całych ich terytoriach, może postanowić, że patent europejski może być udzielony jedynie w stosunku do wszystkich tych państw łącznie”. W razie skorzystania z tego upoważnienia mają zastosowanie dalsze przepisy części IX KPE, tj. art. 143 -149a.

³⁰ Jednolity skutek mają mieć tylko *licenses of right* (art. 11 projektu), podobne do licencji otwartej uregulowanej w art. 80 ustawy – prawo własności przemysłowej. Projekt nie zawiera regulacji licencji przymusowych. Jak zapisano w pkt 9a preambuły, licencje przymusowe dotyczące patentów europejskich o jednolitym skutku mają podlegać ustawom krajowym zaangażowanych państw członkowskich.

3.6. W rozdziale II projektu określone są „skutki patentu europejskiego o jednolitym skutku” (*Effects of the European patent with unitary effect*). Przepisy tego rozdziału określają **treść praw wyłącznych**, przy czym na szczególną uwagę zasługuje okoliczność, że – obok prawa do zapobiegania **bezpośredniemu** wykorzystaniu wynalazku (art. 6) – przyznane ma być także prawo do zapobiegania **pośredniemu** wykorzystaniu wynalazku (art. 7). To drugie uprawnienie, występujące np. w prawie patentowym RFN (§ 10 PatG), lecz niewyrażone *expressis verbis* ani w porozumieniu TRIPS, ani w polskiej ustawie – prawo własności przemysłowej, stanowić będzie podstawę zarzutów **pośredniego naruszenia patentu**. Wprowadzenie tej regulacji oznaczać będzie istotne wzmocnienie ochrony patentowej.

3.7. Według art. 6, ustanawiającego **prawo do zapobiegania bezpośredniemu wykorzystaniu wynalazku** (*right to prevent the direct use of the invention*), patent europejski o jednolitym skutku ma przyznawać uprawnionemu prawo do uniemożliwienia wszelkim osobom trzecim, które nie uzyskały jego zgody: a) produkowania, oferowania, wprowadzania do obrotu lub używania produktu chronionego patentem, a także importu lub przechowywania produktu do wspomnianych celów; b) stosowania procesu chronionego patentem lub, jeśli osoba trzecia wie lub powinna była wiedzieć, że zastosowanie procesu bez zgody uprawnionego z patentu jest zakazane, oferowania procesu do zastosowania na terytorium zaangażowanych państw członkowskich, w których patent ten ma jednolity skutek; c) oferowania, wprowadzania do obrotu, używania, importu lub przechowywania do wspomnianych celów produktu uzyskanego bezpośrednio w drodze zastosowania procesu chronionego patentem.

3.8. Artykuł 7 projektu, ustanawiający **prawo do zapobiegania pośredniemu wykorzystaniu wynalazku** (*right to prevent the indirect use of the invention*), stanowi: (1) Patent europejski o jednolitym skutku przyznaje uprawnionemu prawo do uniemożliwienia osobom trzecim nieposiadającym jego zgody zaopatrywania lub oferowania zaopatrzenia w zaangażowanych państwach członkowskich, w których patent ten ma jednolity skutek, jakiegokolwiek osoby innej niż osoba uprawniona do korzystania z wynalazku chronionego patentem w środki odnoszące się do zasadniczego elementu takiego wynalazku, umożliwiające jego praktyczne zastosowanie, jeśli osoba trzecia wie lub powinna była wiedzieć, że takie środki są odpowiednie do celu praktycznego zastosowania takiego wynalazku i służą temu celowi; (2) Ustęp 1 nie ma zastosowania, jeśli takie środki są standardowymi produktami komercyjnymi, z wyjątkiem przypadków nakłaniania przez osobę trzecią osoby zaopatrywanej do podejmowania działań zabronionych przez art. 6; (3) Osób podejmujących działania, o których mowa w art. 8 lit. a)-d) nie uważa się za osoby uprawnione do korzystania z wynalazku w rozumieniu ust. 1.

3.9. Jednolite mają być **ograniczenia omawianego patentu** (*limitation of the effects of the European patent with unitary effect*). Określa je art. 8 projektu, w którym przewidziano jedenaście ograniczeń patentu europejskiego o jednolitym skutku (chodzi np. o działania podejmowane w celach prywatnych i niehandlowych bądź w celach doświadczalnych). Ponadto reguluje się **wyczerpanie praw** (*exhaustion of the rights*) przyznanych omawianym patentem (zob. art. 9 projektu)³¹.

³¹ Według art. 9, prawa wynikające z patentu europejskiego o jednolitym skutku nie odnoszą się do działań dotyczących produktu chronionego danym patentem, prowadzonych na terytorium zaangażowanych państw członkowskich, w których patent ten ma jednolity skutek, po wprowadzeniu produktu do obrotu w Unii przez uprawnionego z patentu lub za jego zgodą, chyba że uprawniony z patentu ma uzasadnione przyczyny, aby sprzeciwić się dalszemu udostępnianiu produktu na zasadach handlowych.

3.10. Wymienione przepisy wyznaczać będą **treść praw wyłącznych** przysługujących podmiotowi uprawnionemu z patentu europejskiego o jednolitym skutku. Jakiegokolwiek działanie wchodzące w zakres uprawnień określonych w art. 6 i 7 projektu, nieobjęte ramami ograniczeń wymienionych w art. 8, stanowić będzie naruszenie patentu, a uprawniony będzie mógł dochodzić przed JSP roszczeń i innych środków prawnych (także tymczasowych i zabezpieczających) określonych w porozumieniu JSP.

3.11. Zamieszczenie w rozporządzeniu unijnym regulacji dotyczących treści uprawnień wynikających z patentu europejskiego o jednolitym skutku (i ich ograniczeń) spowoduje, że **regulacje te staną się częścią prawa Unii, w związku z czym dokonywanie ich wiążącej wykładni należeć będzie do kompetencji TSUE.** Porozumienie JSP przewiduje, że JSP będzie występował do TSUE z wnioskami o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym stosownie do art. 267 TFUE. Wystąpienie przez JSP do TSUE z pytaniami prejudycjalnymi będzie miało wpływ np. na czas trwania postępowań w sprawach o naruszenie patentów, toczących się przed JSP, a także powodować będzie wzrost kosztów tych postępowań. Zwracają na to uwagę znawcy prawa i praktyki patentowej i wyrażają w tej sprawie zdecydowanie negatywne stanowisko. Domagają się wyłączenia tych regulacji (art. 6-8) z rozporządzenia i wskazują na trudności i opóźnienia wywołane rozstrzygnięciem przez sędziów TSUE kwestii związanych z treścią i zakresem patentu, wymagających specjalistycznej wiedzy technicznej³². Jakkolwiek obiektywnie te należy uznać za zasadne, to jednak trudno byłoby podzielić wyrażane w związku z tym propozycje, aby regulacje te przenieść do porozumienia JSP, gdyż okazałoby się wówczas, że unijne rozporządzenie nie tworzy „jednolitego skutku” patentu europejskiego.

3.12 Ponadto w projekcie rozporządzenia o jednolitej ochronie patentowej zawarte są postanowienia regulujące m.in.: traktowanie patentu europejskiego o jednolitym skutku jako przedmiotu własności (*as an object of property*) (art. 10-11); przepisy instytucjonalne (art. 12), przepisy finansowe (art. 13-17)³³.

4. System językowy jednolitej ochrony patentowej

4.1. Projekt rozporządzenia o ustaleniach dotyczących tłumaczeń³⁴ jest oparty na rozwiązaniach planowanych w 2010 r. dla patentu unijnego³⁵. Projekt przewiduje, że po opublikowaniu opisu patentu europejskiego o jednolitym skutku zgodnie z art. 14 ust. 6 KPE³⁶, **nie będą wymagane żadne dalsze tłumaczenia** (art. 3 ust. 1). Oznacza to nader

³² Zob. np. European Patent Lawyers Association, *The Unified Patent Court. EPLAW Resolution on the Draft Agreement 13751/11 of September 2, 2011*; R. Kraßer, *Effects of an inclusion of regulations concerning the content and limits of the patent holder's rights to prohibit in an EU regulation for the creation of unitary European patent protection*; R. Jacob, *Opinion* (2nd November 2011) (wymienione materiały są dostępne na: <http://www.eplawpatentblog.com>).

³³ Zob. A. Nowicka, *Kontrowersje dotyczące utworzenia jednolitej ochrony patentowej i Jednolitego Sądu Patentowego. Analiza prawna (stan na 27 stycznia 2012 r.)*, Rzecznik Patentowy 2011, nr 2-4 (69-71), s. 90 i n. Zob. też poprawki proponowane przez komisję prawną Parlamentu Europejskiego (dokument A7-0001/2012).

³⁴ Zob. wyżej pkt 2.1 lit. c, a także poprawki proponowane przez komisję prawną Parlamentu Europejskiego (dokument A7-0002/2012 z 9.1.2012 r.).

³⁵ KOM (2010) 350.

³⁶ Zgodnie z tym przepisem, opisy patentów europejskich są publikowane przez EUP w jednym języku (tzw. języku postępowania – angielskim, francuskim albo niemieckim), a same zastrzeżenia patentowe są publikowane również w dwóch pozostałych językach urzędowych EUP.

poważne odstępstwo od regulacji zawartej w **art. 65 KPE**³⁷. Regulacja ta **nie będzie obowiązywać** w stosunku do patentów europejskich o jednolitym skutku, a więc tych, które będą się automatycznie rozciągać na terytoria państw Unii uczestniczących we wzmacnionej współpracy. Inne poważne odstępstwo od regulacji konwencyjnej polega na tym, że w odniesieniu do tych patentów **nie będzie stosowany – wobec braku tłumaczeń dostarczanych do krajowych urzędów patentowych** – przepis **art. 70 ust. 3 KPE**³⁸, gwarantujący **minimum bezpieczeństwa prawnego** dla podmiotów funkcjonujących w państwach, których językiem urzędowym **nie** jest angielski, francuski czy niemiecki.

4.2. Niewielkie złagodzenie wysoce niekorzystnych skutków powyższej regulacji³⁹, przewidziane zostało w **art. 4** projektu. Według art. 4 ust. 1, w przypadku sporu dotyczącego patentu europejskiego o jednolitym skutku uprawniony z tego patentu ma być obowiązany przedstawić, na żądanie domniemanego sprawcy naruszenia i zgodnie z jego wyborem, pełne tłumaczenie patentu na język urzędowy zaangażowanego państwa członkowskiego, w którym miało miejsce domniemane naruszenie albo w którym domniemany sprawca ma siedzibę. W art. 4 ust. 2 stanowi się, że w przypadku sporu dotyczącego patentu europejskiego o jednolitym skutku, uprawniony z patentu będzie miał obowiązek – na żądanie sądu właściwego na terytorium zaangażowanych państw członkowskich – przedstawić w trakcie postępowania sądowego pełne tłumaczenie patentu na język postępowania tego sądu. Koszty tłumaczenia ponosić ma uprawniony z patentu⁴⁰.

4.3. **Rozwiązania te są niewystarczające, wręcz iluzoryczne.** Tłumaczenie powinno być dostępne od powstania ochrony patentowej i to dla wszystkich zainteresowanych (a zatem powinno być publikowane przez centralny organ danego państwa – w Polsce: Urząd Patentowy), tak aby przy planowaniu lub podejmowaniu działalności mogli oni ocenić ryzyko naruszenia cudzych patentów i – stosownie do tej oceny – wyeliminować to ryzyko. Ponadto,

³⁷ W prawie polskim regulację zawartą w art. 65 KPE odzwierciedlają przepisy art. 6 ust. 2-4 ustawy z 14.3.2003 r. o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych oraz skutkach patentu europejskiego w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. Nr 65, poz. 598, ze zm.),

³⁸ Według art. 70 ust. 3 KPE, państwo-strona może postanowić, że przewidziane w konwencji tłumaczenie na urzędowy język tego państwa uważane jest w tym państwie, za wyjątkiem postępowania o unieważnienie, za autentyczne w przypadku, gdy zgłoszenie lub patent w języku tłumaczenia przyznaje ochronę węższą niż ochrona przyznana przez zgłoszenie lub patent w języku postępowania. W prawie polskim regulację tę odzwierciedla art. 7 ust. 2 powołanej w przypisie 35 ustawy z 14.3.2003 r. o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych [...], zgodnie z którym w przypadku gdy zakres przedmiotowy patentu europejskiego określony w tłumaczeniu, o którym mowa w art. 6 ust. 2, jest węższy od jego zakresu określonego w języku postępowania przed EUP, przyjmuje się, że tekstem autentycznym patentu europejskiego jest jego tłumaczenie (z wyjątkiem postępowania o unieważnienie patentu europejskiego).

³⁹ Zob. też sprawozdanie komisji prawnej PE z 9.1.2012 r. (A7-0002/2012), w którym zaproponowano dodanie w art. 3 ustępów 2a i 2b. Ustęp 2a brzmi: „Kiedy tłumaczenia maszynowe wniosków patentowych i specyfikacji na wszystkie języki UE, o których mowa w art. 6 ust. 3, będą już dostępne, należy je opublikować online i udostępnić bezpłatnie z chwilą publikacji wniosku patentowego i przyznanego patentu”. Ustęp 2b brzmi: „Po zakończeniu okresu przejściowego, o którym mowa w art. 6, a także zgodnie z art. 12 rozporządzenia xx/xx [przepisy materialne], zaangażowane państwa członkowskie – stosownie do art. 143 konwencji o patencie europejskim – powierzają Europejskiemu Urzędowi Patentowemu zadanie opublikowania dodatkowego pełnego tłumaczenia specyfikacji na język angielski, jeżeli wnioskodawca dobrowolnie udostępnił takie dodatkowe tłumaczenie. Tłumaczenia takiego nie wykonuje się w sposób zautomatyzowany”.

⁴⁰ Komisja prawna PE zaproponowała w sprawozdaniu z 9.1.2012 r. (A7-0002/2012), aby w art. 4 ust. 1 i 2 dodać zdanie: „Tłumaczenia takiego nie wykonuje się w sposób zautomatyzowany”.

tłumaczenie, o którym mowa w art. 4 projektu, **nie będzie miało mocy prawnej i nie będzie z nim związany skutek określony w powołanym wyżej art. 70 ust. 3 KPE.** Problematyczna może być jego jakość i możliwość wyegzekwowania obowiązku jego dostarczenia. W kontekście art. 4 ust. 2 projektu należy mieć na uwadze, że sądem, o którym mowa w tym przepisie, będzie Jednolity Sąd Patentowy (a nie sąd krajowy), a językiem postępowania tego Sądu będzie język określony w porozumieniu JSP (zob. art. 29 i 30 projektu tego porozumienia). Tylko zatem w niektórych przypadkach będzie nim język polski i to pod warunkiem, że w Polsce zostanie utworzony oddział lokalny JSP.

4.4. Kolejną przyczyną negatywnej oceny omawianych rozwiązań są niekorzystne skutki z punktu widzenia **dostępu do wiedzy technicznej zawartej w opisach patentowych, a także jej upowszechniania** (np. dla celów informacji patentowej czy edukacji technicznej). Upowszechnianie tej wiedzy jest jedną z najważniejszych funkcji dokumentacji patentowej, obligatoryjnie przedkładanej urzędowi patentowemu i publikowanej przez te urzędy, zgodnie z podstawowymi założeniami systemu udzielania ochrony na wynalazki, według których **20-letni monopol patentowy przyznawany jest w zamian za pełne, należyte ujawnienie nowoczesnych rozwiązań, umożliwiających dalszy postęp nauki i techniki.** Realizacji tej funkcji służą powszechnie obowiązujące w systemach patentowych szczegółowe wymagania stawiane zarówno zgłoszeniom patentowym, jak i opisom patentowym⁴¹. System językowy jednolitego patentu, **wykluczający tłumaczenia np. na język polski, istotnie zredukuje prawne i faktyczne znaczenie tych regulacji oraz pełnionych przez nie funkcji.**

4.5. Powyższą krytyczną ocenę tylko w nieznacznym stopniu łagodzi rozwiązanie przewidziane w **art. 6** projektu, polegające na tym, że w okresie przejściowym (którego długość ma być ustalona w zależności od rozwoju tłumaczeń maszynowych (automatycznych), lecz nie ma przekraczać 12 lat od daty rozpoczęcia stosowania rozporządzenia), uprawniony z patentu europejskiego ma być obowiązany do przedłożenia przy wniosku o rejestrację jednolitego skutku: a) tłumaczenia specyfikacji patentu europejskiego⁴² na język angielski w przypadku, gdy językiem postępowania przed EUP będzie niemiecki lub francuski **albo** b) tłumaczenia tej specyfikacji na dowolny język urzędowy zaangażowanego państwa członkowskiego będący urzędowym językiem Unii Europejskiej – w przypadku, gdy językiem postępowania przed EUP będzie język angielski (koszt tłumaczenia ma ponosić uprawniony z patentu). **Również to tłumaczenie nie będzie miało mocy prawnej,** lecz służyć ma jedynie celom informacyjnym⁴³. Znaczenie tej regulacji jest **znikome:** sytuacji podmiotów polskich nie poprawi ani przekład z niemieckiego czy francuskiego na angielski, ani przekład z angielskiego np. na grecki czy portugalski.

4.6. Nader skromne, a w dodatku niepewne zmniejszenie niekorzystnych skutków braku tłumaczeń może ewentualnie wynikać z **art. 4 ust. 4**, który w brzmieniu proponowanym przez komisję prawną Parlamentu Europejskiego (dokument A7-0002/2012), stanowi: „W przypadku sporu dotyczącego roszczenia o odszkodowanie sąd, przed którym

⁴¹ Zob. np. art. 83 KPE. Przepis ten, opatrzone nagłówkiem „ujawnienie wynalazku”, stanowi: „Europejskie zgłoszenie patentowe musi ujawniać wynalazek w sposób dostatecznie jasny i wyczerpujący, aby specjalista z danej dziedziny mógł go wykonać”. Niespełnienie tych wymagań stanowi podstawę unieważnienia patentu europejskiego (art. 138 ust. 1 lit. b KPE) oraz podstawę jego uchylenia w postępowaniu sprzeciwowym (art. 100 lit. b KPE).

⁴² Zawartość owej „specyfikacji” (czyli opisu patentu europejskiego) jest określona w zasadzie 73 Regulaminu wykonawczego KPE i obejmuje: opis wynalazku, zastrzeżenia i rysunki.

⁴³ W sprawozdaniu z 9.1.2012 r. (A7-0002/2012) komisja prawna PE zaproponowała dodanie w art. 6 ust. 1 akapitu 1a w brzmieniu: „Tłumaczeń takich nie wykonuje się w sposób zautomatyzowany”.

prowadzone jest postępowanie, bierze również pod uwagę, czy przed otrzymaniem tłumaczenia, o którym mowa w ust. 1, domniemany sprawca działał nie wiedząc bądź też nie mając uzasadnionych powodów, aby domyślać się, że narusza patent, zwłaszcza jeżeli jest to małe lub średnie przedsiębiorstwo, osoba fizyczna, organizacja non-profit, uniwersytet lub publiczny ośrodek badawczy”. Także jednak w tym miejscu trzeba wskazać, że zadanie określone w przepisie będzie należało do JSP, który nie będzie w stanie mu sprostać, jeśli skład orzekający nie będzie władał językiem (np. polskim), w którym sporządzono tłumaczenie dostarczone rzekomemu naruszcycielowi. **Co więcej, nawet to skromne rozwiązanie ulec ma dalszemu ograniczeniu.** Komisja prawna Parlamentu Europejskiego zaproponowała bowiem, aby w preambule rozporządzenia dodać pkt 11b, według którego po zakończeniu okresu przejściowego, EUP w dalszym ciągu ma publikować dodatkowe tłumaczenie opisu patentu europejskiego na język angielski, udostępnione dobrowolnie przez wnioskodawcę, co ma m.in. **ograniczyć możliwości powołania się przez sprawcę na działanie w dobrej wierze.**

4.7. Projektowany system językowy zasługuje na zdecydowaną negatywną ocenę. Właściciele jednolitych patentów nie będą mieli obowiązku dostarczenia do krajowych urzędów patentowych tłumaczeń opisów patentowych na języki urzędowe państw, w których będą oni korzystali z ochrony. Patenty te będą dostępne w **jednym** spośród trzech języków urzędowych EUP, tj. **angielskim, francuskim albo niemieckim** (same zastrzeżenia patentowe będą przez EUP publikowane w dwóch pozostałych językach tego urzędu). Jak wspomniano, oznacza to radykalne odstępstwo od postanowień art. 65 KPE (które w prawie polskim zostały wdrożone w stosunku do „klasycznych” patentów europejskich w ustawie z 14.3.2003 r. – zob. wyżej przypis 37) i prowadzi do wyłączenia także innych postanowień Konwencji (np. art. 70 ust. 3), chroniących interesy podmiotów działających w państwach, których językami urzędowymi są języki **inne** niż używane przez EUP.

4.8. Pozycja podmiotów polskich, w tym przedsiębiorców, zwłaszcza małych i średnich, ulegnie drastycznemu pogorszeniu. Przy badaniu ryzyka naruszenia cudzych patentów (tzw. „czystości patentowej”), nie tylko nie będą mogli opierać się na urzędowych, udostępnianych przez polski Urząd Patentowy, dokumentach tłumaczeń opisów patentowych wynalazków objętych jednolitą ochroną, lecz w ogóle nie będą mieli możliwości zapoznania się we własnym języku z tym, co będzie podlegać takiej ochronie. **Na nich też przerzucone będą koszty tłumaczeń i ryzyko prawne wynikające z ich niedokładności,** które powinni ponosić właściciele patentów, gdyż to oni – ubiegając się o patent – określają przedmiot i zakres żądanej ochrony. Na właścicielach powinna też spoczywać odpowiedzialność za jakość zgłoszenia patentowego, a po udzieleniu patentu – za precyzję tłumaczenia opisu patentowego na język urzędowy państwa, w którym korzystają z ochrony. Wspomniane ryzyko prawne, **przerzucone na podmioty polskie,** będzie znacznie większe, gdyż tłumaczenia nie będą dostarczane przez właścicieli patentów, lecz będą dokonywane przez osoby trzecie, którym nawet znakomita znajomość języka **nie zapewni ani zrozumienia istoty wynalazku, ani tym bardziej – prawidłowego ustalenia przedmiotowego zakresu patentu (zakresu ochrony).** Co więcej, źródłem informacji o sytuacji patentowej **przestanie być rejestr prowadzony przez polski Urząd Patentowy,** a stanie się nim rejestr jednolitej ochrony, prowadzony przez EUP w językach angielskim, francuskim i niemieckim.

4.9. W celu uniknięcia nieporozumień i wynikających z nich prób bagatelizowania kwestii językowych warto zaznaczyć, że te właśnie kwestie były **główną przyczyną fiaska wszystkich dotychczasowych prób tworzenia jednolitej ochrony patentowej, w całej ich niemal 50-letniej historii.** Język opisu patentowego, w tym zastrzeżeń patentowych, jest

językiem wysoce specjalistycznym, często tworzącym nową terminologię techniczną, której nie ma w słownikach czy bazach danych. Ponadto, specyfika opisów patentowych oraz ściśle sformalizowane zasady ich redagowania powodują, że „odkodowanie” prawnego i technicznego sensu wyrażenia wymaga nie tylko wiedzy technicznej z danej dziedziny, lecz również znajomości prawa patentowego. Do ustalenia istoty wynalazku i zakresu ochrony patentowej nie wystarczają nawet wysokie kompetencje lingwistyczne. Te zapewne względy były powodem, dla którego RFN i Francja nie poparły propozycji Hiszpanii, aby patenty unijne – wobec braku tłumaczeń na wszystkie języki urzędowe Unii – były dostępne tylko w jednym języku (angielskim); według oponentów prowadziłoby to do pogorszenia konkurencyjności ich przedsiębiorstw⁴⁴. Dlaczego zatem ignoruje się ten aspekt w odniesieniu do Polski i czy nie był to wystarczający powód, aby nasz kraj powstrzymał się w grudniu 2010 r. od wystąpienia z wnioskiem dotyczącym uczestnictwa we wzmacnionej współpracy?

4.10. **Szczególna doniosłość kwestii językowych wiąże się z ustaleniem przedmiotowego zakresu patentu (zakresu wynikającej z niego ochrony), co ma pierwszorzędne znaczenie zarówno na etapie planowania działalności (w celu zapewnienia jej bezpieczeństwa prawnego i wyeliminowania ryzyka naruszenia cudzych praw), jak i w procesach o naruszenie patentu.** Problemy związane z wykładnią zastrzeżeń patentowych⁴⁵, należą do najbardziej kontrowersyjnych zagadnień prawa patentowego, m.in. z powodu tzw. teorii ekwiwalentów, używanej (a często nadużywanej) przez właścicieli patentów do wykazania naruszeń nawet w przypadkach, gdy środki techniczne stosowane przez konkurenta nie są wymienione w zastrzeżeniach. Należy mieć przy tym na uwadze, że obecnie problemy te występują mimo tego, że opisy patentowe (także patentów europejskich) są dostępne w języku polskim, a w razie sporu pozwany może powołać się na skutek wynikający z art. 70 ust. 3 KPE, określony w art. 7 ust. 2 ustawy z 14.3.2003 r.

4.11. Łatwo przewidzieć, o ile większe problemy wiązać się będą z ustaleniem zakresu ochrony cudzych rozwiązań na etapie podejmowania decyzji gospodarczych (dotyczących np. podjęcia określonej produkcji czy importu określonych towarów) i jak poważnie pogorszy się sytuacja podmiotów, przeciwko którym kierowane będą zarzuty naruszenia patentów, w razie braku opisów patentowych w języku polskim. Funkcja tłumaczeń, dostępnych od powstania ochrony patentowej, i to dla wszystkich zainteresowanych (a więc publikowanych przez urząd patentowy danego państwa), polega na tym, że podmioty krajowe, planując czy podejmując daną działalność, mogą poznać sytuację patentową w danej dziedzinie, ocenić ryzyko naruszenia cudzych patentów i stosownie do tej oceny zmodyfikować planowaną działalność w celu wyeliminowania tego ryzyka. Tym bardziej więc za niewłaściwe uznać należy zwolnienie właścicieli patentów z obowiązku tłumaczenia na języki państw, w których – korzystając z monopolu patentowego – będą uzyskiwali wymierne korzyści gospodarcze. **Rażąca niesłuszność tego zwolnienia jest ewidentna jeśli zważyć, że odbywa się ono kosztem podmiotów funkcjonujących w państwach, których językiem urzędowym nie jest angielski, francuski czy niemiecki, gdyż zarówno koszty tłumaczeń, jak i ryzyko związane z ustaleniem prawnego i technicznego sensu wyrażenia użytych w opisach patentowych zostaną przerzucone na te podmioty.** Podkreślić przy tym należy, że nastąpi **zwielokrotnienie** tych kosztów: wobec braku publikacji tłumaczeń opisów patentowych przez

⁴⁴ Zob. R. Sampredo, *The European Patent with unitary effect: Gateway to a European Union Patent? Perspectives from non-participating Member States* (prezentacja na konferencji zorganizowanej przez Center for International Intellectual Property Studies: CEIPI Conference „What Patent Law for the European Union?”, 26-27 April 2012, Strasbourg (<http://www.ceipi.edu/index.php?d=12181&L=2>)).

⁴⁵ Na temat tych problemów zob. A. Nowicka, *Patenty europejskie...*, op. cit., s. 153 i n.

polski Urząd Patentowy, tłumaczenia będą musiały być dokonywane indywidualnie, przez poszczególne podmioty (przedsiębiorców, instytucje naukowe itd.).

4.12. System językowy jednolitej ochrony patentowej nadmiernie uprzywilejowuje podmioty z państw, których językiem urzędowym jest angielski, francuski czy niemiecki, **natomiast dyskryminuje podmioty z innych państw członkowskich**. Rozwiązania te są więc nie do przyjęcia także w świetle obowiązującego w prawie unijnym zakazu dyskryminacji, m.in. ze względu na przynależność państwową (art. 18 TFUE), a także w świetle ciążącego na Unii obowiązku poszanowania różnorodności językowej (art. 22 Karty praw podstawowych UE). Nie sposób mówić o poszanowaniu tej różnorodności, skoro brak tłumaczeń opisów patentowych (dokumentów dotyczących nowoczesnych technologii) w ewidentny sposób będzie prowadził do **zubożenia języka polskiego i jego wypierania**.

4.13. Negatywnych skutków systemu językowego nie złagodzi żaden z proponowanych środków, w tym także tłumaczenia **automatyczne (maszynowe)**. Całkowicie nieproporcjonalne są też propozycje dotyczące zwrotu – do pewnego pułapu – kosztów tłumaczeń **zgłoszeń patentowych** (na jeden z języków EUP) dla **niektórych** grup podmiotów dokonujących – stosownie do postanowień KPE – takich zgłoszeń w języku **innym** niż język używany przez EUP (art. 5 projektu). Chodzi np. o podmioty polskie, które nadal będą mogły dokonać europejskiego zgłoszenia patentowego w języku polskim, lecz następnie, tak jak obecnie, będą musiały dostarczyć tłumaczenie swego zgłoszenia na język angielski, francuski bądź niemiecki. Na gruncie KPE obowiązuje dla takich podmiotów 20-procentowa obniżka niektórych opłat, mająca stanowić częściową rekompensatę ich niekorzystnej sytuacji wynikającej z konieczności dokonywania tłumaczeń zgłoszeń i innych dokumentów. **Nawet jednak znaczna skala zwrotu kosztów tłumaczeń zgłoszeń patentowych, którą próbuje się osłabić sprzeciw małych i średnich przedsiębiorstw, w żadnym razie nie zrównoważy wskazanych wyżej negatywnych skutków w ich wymiarze gospodarczym i społecznym**⁴⁶. Oszczędności podmiotów polskich będą zresztą **znikome**, tak jak znikoma jest liczba dokonywanych przez nie zgłoszeń (zob. wyżej tabelę II), tym bardziej że koszty tłumaczeń zgłoszeń są tylko jednym z wielu elementów kosztów ubiegania się o patent europejski.

5. Podsumowanie

5.1. **Rozwiązania mające obowiązywać w ramach jednolitej ochrony patentowej, w tym jej system językowy, nie nadają się do zaakceptowania z punktu widzenia interesów naszego kraju i podmiotów polskich, zwłaszcza przedsiębiorców**. Podstawą tej oceny jest analiza prawnej natury patentu, uwzględniająca dane ilustrujące stan innowacyjności, o którym nader niekorzystnie świadczą liczby przytoczone wyżej w pkt 1. Inne niekorzystne wnioski wynikają z unijnych tablic

⁴⁶ Warto, w drodze analogii, zilustrować doniosłość kwestii językowych orzeczeniem wydanym 27.6.2012 r. przez Sąd Unii Europejskiej w sprawie T-523/10 *Interkobo sp. z o.o. przeciwko Urzędowi Harmonizacji w ramach Rynku Wewnętrznego (znaki towarowe i wzory) (OHIM)*. Wprawdzie chodzi o inną dziedzinę własności przemysłowej (znaki towarowe), lecz przykład ten jest tym bardziej dobitny, że w tej dziedzinie tłumaczenia mają znacznie mniejsze znaczenie niż w dziedzinie patentowej. W sprawie tej Sąd unijny oddalił skargę spółki polskiej na decyzję odwoławczą OHIM, w której oddalono sprzeciw tej spółki wobec zgłoszenia wspólnotowego znaku towarowego. Przyczyną niekorzystnego dla spółki Interkobo rozstrzygnięcia było uznanie przez Sąd, że spółka przedstawiła nieprawidłowe tłumaczenie dowodów (dokumentów) na język postępowania – język niemiecki.

wyników innowacyjności⁴⁷: w rankingu państw Unii Europejskiej za 2010 r. Polska została sklasyfikowana na **22** pozycji, a w rankingu za 2011 r. – na pozycji **23**.

- 5.2. Charakter prawny patentu (tj. prawa przyznającego wyłączność na korzystanie z wynalazków) oraz wynikające z niego prawne zakazy wkraczania – choćby w sposób niezawiniony czy wręcz nieświadomy – w zakres tej wyłączności sprawiają, że **skutki ochrony patentowej bezpośrednio przekładają się na warunki prowadzenia działalności gospodarczej, zdolność konkurencyjną, a także warunki panujące na rynkach poszczególnych towarów czy usług (np. ich koszty i ceny)**. Są więc istotne dla **całego społeczeństwa**, w tym ogółu przedsiębiorców i konsumentów. Biorąc pod uwagę stan innowacyjności w Polsce i potencjał rozwoju technicznego uznać trzeba, że omawiany „pakiet patentowy” jest **skrajnie niekorzystny dla naszego kraju**.
- 5.3. Ustanowienie jednolitej ochrony, w ramach której patenty europejskie o jednolitym skutku będą **automatycznie** skuteczne w Polsce (bez walidacji wymaganej obecnie w stosunku do patentów europejskich), spowoduje **radykalny wzrost liczby prawnie chronionych monopolii, swoistą „hipertrofię patentową”**. Jak wskazano wyżej w pkt 1, o ile w końcu 2011 r. obowiązywało w Polsce (tylko) 35.612 patentów – krajowych i europejskich, o tyle liczba patentów europejskich o jednolitym skutku może zwiększać się w każdym roku o ponad 60.000, a zatem – uwzględniając efekt kumulacji wynikający z 20-letniego czasu trwania patentu, suma takich patentów udzielonych w tym czasie może być wyższa niż 1.200.000 (szacunki te są oparte na liczbie patentów europejskich udzielonych w 2011 r. – 62.112; po wprowadzeniu jednolitej ochrony należy się liczyć ze wzrostem liczby tych patentów).
- 5.4. **Negatywne prawne skutki blokady patentowej stanowiąc będą trwałą barierę rozwoju przedsiębiorczości i znacząco ograniczą szanse na zmniejszenie dystansu wobec państw wysoko rozwiniętych, dysponujących znacznym potencjałem rozwoju technicznego**. W tej perspektywie należy też oceniać szanse poprawy stanu innowacyjności i ogólnie – modernizacji naszej gospodarki, przy znacznie mniejszej niż w krajach wysoko rozwiniętych ilości środków – publicznych i prywatnych – na badania i rozwój.
- 5.5. Projektowaną jednolitą ochronę patentową cechuje **drastyczna asymetria korzyści**. Beneficjentami omawianych rozwiązań będą gospodarki i podmioty z państw o wysokim poziomie zaawansowania technologicznego, posiadających znaczne środki na badania i rozwój. Korzyści te jeszcze silniej zwiększą ich przewagę konkurencyjną, a z drugiej strony – poważnie pogorszą pozycję polskich podmiotów i znacząco utrudnią prowadzenie działalności gospodarczej, a także badawczej czy rozwojowej, zwiększając ryzyko prawne i koszty.
- 5.6. **Pozycja polskich podmiotów ulegnie silnemu pogorszeniu, co znacząco zredukuje ich szanse na poprawę stanu innowacyjności oraz udział w przedsięwzięciach modernizacyjnych** (np. określonych w Strategii Europa 2020). Wobec znacznie słabszej zdolności konkurencyjnej, **możliwości prowadzenia działalności gospodarczej będą coraz silniej ograniczane cudzymi prawami wyłącznymi i coraz surowszymi środkami ich egzekwowania, przewidzianymi w porozumieniu**

⁴⁷ Unijna tablica wyników innowacyjności (*Innovation Union Scoreboard*) za rok 2010 została przez Komisję Europejską opubl. 1.2.2011 r., a tablica za rok 2011 r. – 7.2.2012 r. (<http://ec.europa.eu>).

JSP (zob. część III rozdział IV projektu). **Zasoby patentowe** (*patent pools*), stale powiększane przez silnych użytkowników systemu patentowego⁴⁸, a także stosowane przez nich **strategie sądowe i praktyki antykonkurencyjne** istotnie ograniczą zdolność konkurencyjną podmiotów krajowych, które w nieporównywalnie większym niż dotychczas zakresie będą się musiały liczyć z zarzutami naruszenia patentów, tym bardziej, że – inaczej niż obecnie – ich opisy nie będą dostępne w języku polskim.

- 5.7. **Zamiast instrumentów wspierających innowacyjność, pojawią się dodatkowe czynniki nader poważnie zwiększające ryzyko gospodarcze i koszty** (np. tłumaczeń opisów patentowych i badań czystości patentowej), przy czym – jak wspomniano – nastąpi **zwielokrotnienie tych kosztów**, gdyż będą one ponoszone indywidualnie przez przedsiębiorców czy instytucje naukowe i badawcze. Środki, które mogłyby być przeznaczone na badania i rozwój, będą wydatkowane na tłumaczenia i obronę przed zarzutami (także bezpodstawnymi) naruszenia cudzych praw oraz działaniami zmierzającymi do unieważnienia praw należących do podmiotów polskich.
- 5.8. Jeden z najpoważniejszych zarzutów pod adresem systemu językowego wynika stąd, że w stosunku do jednolitych patentów nie będzie obowiązywać wymóg dostarczania przez ich właścicieli do krajowych urzędów patentowych **tłumaczeń opisów patentowych**, przewidziany – w stosunku do „klasycznych” patentów europejskich – w art. 65 KPE. **Brak więc będzie tych minimalnych gwarancji bezpieczeństwa prawnego, które są zapewniane przepisami Konwencji** (zob. np. wspomniany wyżej art. 70 KPE)⁴⁹. Niepewność prawna co do praw patentowych obowiązujących w naszym kraju na podstawie aktów wydawanych przez EUP, niedostępnych w języku polskim, **dyskwalifikuje omawiane rozwiązania jako niezgodne z Konstytucją**, np. zasadą zaufania do państwa (art. 2) czy zasadą, że językiem urzędowym jest w naszym kraju język polski (art. 27).
- 5.9. **Efektem zwielokrotnionej liczby patentów będą znacząco wyższe wydatki na nabywanie licencji, zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym.**
- 5.10. W świetle wskazanych wyżej silnych dysproporcji dotyczących stanu innowacyjności i tzw. aktywności patentowej, **za całkowicie chybione uznać trzeba przytaczanie argumentów zaczerpniętych z dokumentów unijnych, opartych na spodziewanym obniżeniu kosztów uzyskania ochrony patentowej**⁵⁰. Pomijając trudności związane

⁴⁸ Np. działania producentów urządzeń elektronicznych (np. smartfonów), polegające na nabywaniu określonych „portfeli patentowych” lub przejmowaniu spółek, do których należą atrakcyjne patenty. Stan „wojen patentowych” dobrze ilustrują schematy „Smartphone Competitor Patent Suits” oraz „Estimated Patents Arsenals” (dostępne na: <http://www.philmug.ph/forum/f126/smartphone-patent-suits-arsenals-pics-80772/>), a także niemal codzienne informacje o kolejnych etapach sporów sądowych w różnych państwach świata pomiędzy takimi podmiotami jak Apple, Samsung, Microsoft, Nokia czy Google (jest to wręcz swoisty „klincz patentowy”).

⁴⁹ Do patentów europejskich o jednolitym skutku nie będą miały zwłaszcza zastosowania przepisy art. 6 ust. 2-4 i art. 7 ustawy z 14.3.2003 r. o dokonywaniu europejskich zgłoszeń patentowych [...], odzwierciedlające wymienione przepisy KPE.

⁵⁰ Zob. np. materiał dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki pt. „Mamy patent na oszczędności dla firm” (10.3.2012 r.) (www.mg.gov.pl/node/15625), a także odpowiedź Ministra Gospodarki na dezyderat nr 2 sejmowej Komisji Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii (pismo Ministra Gospodarki z 18.4.2012 r., DIP-VII-0700-5/1/12, dostępne na stronie internetowej Komisji: www.sejm.gov.pl). Analogiczne podejście prezentuje Ministerstwo Gospodarki również w

ze zweryfikowaniem tych oczekiwań⁵¹, należy mieć na uwadze, że obniżenie kosztów może ewentualnie wynikać tylko z **likwidacji walidacji**, w tym tłumaczeń opisów patentowych, gdyż opłaty za **udzielanie** jednolitych patentów pozostaną na (wysokim) poziomie obowiązującym w EUP⁵², a projektowane regulacje unijne kwestii tej nie dotyczą. Natomiast zniesienie obowiązku przedkładania przez właścicieli jednolitych patentów tłumaczeń tych patentów do urzędów krajowych oznacza **przerzucenie kosztów tłumaczeń na podmioty działające w państwach, których językiem urzędowym jest język inny niż angielski, francuski czy niemiecki**. Tak więc oszczędności wynikające z wyeliminowania tłumaczeń jednolitych patentów przypadną głównie podmiotom uzyskującym **największą liczbę patentów, pochodzącym z państw, których językiem urzędowym jest angielski, francuski czy niemiecki, a odbędzie się to kosztem np. podmiotów polskich**, które – badając „czystość patentową” planowanej działalności – **będą poruszać się w gąszczu patentów udzielonych w jednym z tych języków i będą zmuszone dokonywać ich tłumaczeń na własny koszt i na własne ryzyko**, wiążące się np. z nieściśłym zrozumieniem istoty wynalazku czy niewłaściwym ustaleniem zakresu patentu. Tymczasem argumenty odwołujące się do spodziewanych oszczędności nie tylko całkowicie pomijają **znikomą skalę**, w jakiej przypadną one **nielicznym podmiotom polskim**⁵³, lecz również **w ogóle nie uwzględniają ani poważnych ryzyk i barier** (które zresztą nie zostały dotąd przez stronę rządową oszacowane pod względem ekonomicznym i społecznym)⁵⁴, ani **kosztów**, jakie będą ponoszone przez **ogół**

odpowiedziach na interpelacje poselskie (nr 2806, nr 3025, nr 3069, nr 3146, nr 3390, nr 3459, nr 3550, nr 3739, nr 3818, nr 3903).

⁵¹ Np. nieznaną jest wysokość opłat za przedłużenie jednolitych patentów (*renewal fees*), tj. opłat za utrzymanie ochrony w poszczególnych latach (zob. A. Nowicka, *Kontrowersje ...*, s. 96 i n.). Wymieniane w dokumentach unijnych kwoty dotychczasowych kosztów ochrony wynikającej z patentów europejskich nie są ani udokumentowane, ani nie jest jasne, z jakiego powodu podawane są koszty ochrony (walidacji i tłumaczeń opisów patentowych) dla 27 bądź 13 państw UE, skoro przeciętnie patenty europejskie są walidowane w nie więcej niż 6 państwach (zwykle chodzi tylko o 3 państwa). Zob. np. S. Roberts, *National, European and Unitary Patents – at what cost? A user’s perspective* (prezentacja na konferencji zorganizowanej przez Center for International Intellectual Property Studies: CEIPI Conference „What Patent Law for the European Union?”, 26-27 April 2012, Strasbourg (<http://www.ceipi.edu/index.php?d=12181&L=2>)).

⁵² Zob. Zasady dotyczące opłat (*Rules relating to fees*), suplement do Dz.Urz. EUP nr 3/2012 r. (www.epo.org). Tytułem przykładu warto podać kilka **opłat pobieranych przez EUP**: opłata za zgłoszenie – **200 euro** (jeśli dokonane online – **115 euro**); opłata za poszukiwanie – **1.165 euro**; opłata za wyznaczenie – **555 euro**; opłaty za utrzymanie w mocy zgłoszenia: za 3. rok – **445 euro**; za 4. rok – **555 euro**; za 5. rok – **775 euro**; za 6. rok – **995 euro**; za 7. rok – **1.105 euro**; za 8. rok – **1.215 euro**; za 9. rok – **1.325 euro**; za 10. i każdy kolejny rok – **1.495 euro**; opłata za badanie – **1.555 euro**; opłata za udzielenie patentu, w tym za publikację opisu patentowego – **875 euro** (wymienionych wyżej opłat za utrzymanie w mocy zgłoszenia, pobieranych przez EUP, nie należy mylić z opłatami za utrzymanie (przedłużenie) patentu europejskiego, ustalanych i pobieranych przez urzędy krajowe tych państw-stron KPE, w których patenty zostały walidowane). Ponadto trzeba mieć na uwadze wiele innych kosztów **uzyskania** patentów europejskich, np. tłumaczenia europejskich zgłoszeń patentowych i innych dokumentów składanych w EUP; opłaty za czynności europejskich rzeczników patentowych (*European patent attorneys*) uprawnionych do działania przed EUP.

⁵³ W ciągu ostatnich 11 lat liczba patentów europejskich uzyskanych przez podmioty polskie wynosiła: 2001 r. – 7; 2002 r. – 10; 2003 r. – 12; 2004 r. – 14; 2005 r. – 15; 2006 r. – 17; 2007 r. – 27; 2008 r. – 26; 2009 – 33; 2010 r. – 45; 2011 – 45 (zob. tabelę I w pkt 1.7).

⁵⁴ Dopiero w piśmie Ministra Gospodarki z 18.4.2012 r. (zob. przypis 50), stanowiącym odpowiedź na wspomniany dezyderat nr 2 komisji sejmowej, zostało zapowiedziane wykonanie „analizy kosztów i korzyści dla polskich małych i średnich przedsiębiorstw w kontekście jednolitej ochrony patentowej”.

podmiotów zmuszonych do stałego weryfikowania swej działalności pod kątem ryzyka naruszenia jednego z wielu tysięcy patentów, niedostępnych w języku polskim.

- 5.11. W związku z jednolitą ochroną patentową i Jednolitym Sądem Patentowym należy mieć na względzie konkretną sytuację **podmiotów polskich** w dającej się oszacować perspektywie, a od władz publicznych dawno już należało oczekiwać przeprowadzenia **samodzielnej i adekwatnej** analizy ekonomicznych i społecznych konsekwencji podjęcia decyzji o przyłączeniu się do wzmocnionej współpracy.
- 5.12. Wobec nieprzedstawienia takiej analizy, z tym większą uwagą powinien spotkać się **raport Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową**, o którym mowa w materiale opublikowanym przez Polski Związek Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego, opatrzonym tytułem „**Europejski pakiet patentowy – same straty, brak korzyści**”⁵⁵.
- 5.13. Wśród przyczyn niskiej innowacyjności koszty uzyskania i utrzymania ochrony mają znaczenie drugorzędne, choć zdarzają się przypadki, gdy podmiotom polskim trudno podołać opłatom pobieranym przez EUP czy opłatom walidacyjnym i za utrzymanie patentu pobieranym przez państwa-strony KPE, w których nasze podmioty zamierzają uzyskać ochronę. Rzeczywiste przyczyny mają charakter systemowy, bardzo złożony. Jeśli w ciągu ostatnich 11 lat liczba patentów europejskich uzyskiwanych przez podmioty polskie wzrosła z **7** w 2001 r. do **45** w 2011 r.⁵⁶, to na jakiej podstawie można oczekiwać poprawy w tym zakresie po wprowadzeniu jednolitego patentu? Nie należy przy tym ignorować faktu, że „aktywność patentowa” podmiotów z państw wysoko rozwiniętych, które odniosą znaczące oszczędności, ulegnie – m.in. dzięki tym oszczędnościom – silnemu wzrostowi, a zatem **dysproporcja**, którą ukazują dane zawarte w tabelach I i II (zob. wyżej pkt 1.7) **jeszcze bardziej się powiększy**.
- 5.14. Eksponując oszczędności mające być udziałem tych podmiotów polskich, które będą ubiegać się o jednolite patenty, całkowicie pomija się okoliczność, że w kilku szczególnie „atrakcyjnych patentowo” państwach-stronach KPE od kilku już lat nie są wymagane tłumaczenia opisów patentowych (np. RFN, Francja, Wielka Brytania), a niektóre inne państwa wymagają tylko tłumaczeń samych zastrzeżeń patentowych⁵⁷. Czy ujawnił się jakikolwiek wpływ tej okoliczności na „aktywność patentową” podmiotów polskich?

Rzecz jasna, analizie powinny zostać poddane także inne aspekty ekonomiczne i społeczne, i to nie tylko w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw.

⁵⁵ Zob. „Pigułka” nr 45, czerwiec 2012 r. (www.poducencilekow.pl).

⁵⁶ Zob. przypis 53 i tabelę I w pkt 1.7.

⁵⁷ Wynika to z **Porozumienia w sprawie stosowania art. 65 KPE** (tzw. porozumienia londyńskiego), które zawarte zostało 17.10.2000 r., a weszło w życie 1.5.2008 r. (Dz.Urz. EUP z 2001 r. nr 12, s. 550). Ma ono charakter dobrowolny; za trafną i w pełni uzasadnioną należy uznać decyzję strony polskiej o niezwiązaniu się tym porozumieniem. Obecnie obowiązuje ono w 12 państwach członkowskich UE, przy czym tylko 4 spośród nich (Francja, RFN, Luksemburg i Wielka Brytania), odstąpiły od wymagań związanych z tłumaczeniami. Osiem spośród państw Unii, które ratyfikowały porozumienie, chociaż ich języki urzędowe nie należą do używanych przez EUP, zdecydowało się jedynie na częściowe odstępianie od wymogów tłumaczeniowych. W dalszym ciągu wymagają one jednak przekładu zastrzeżeń patentowych na swoje języki urzędowe, a w niektórych przypadkach również przekładu opisu patentowego na język angielski – jeśli językiem postępowania w EUP był francuski lub niemiecki. Natomiast 21 państw-stron KPE, które nie związały się porozumieniem londyńskim (w tym Polska, a także np. Hiszpania, Portugalia i Włochy), wymagają tłumaczenia patentów europejskich na własne języki urzędowe, stosownie do wspomnianego wyżej art. 65 KPE.

5.15. Dodatkowe ryzyka, obciążenia i koszty wynikać będą z umowy międzynarodowej tworzącej Jednolity Sąd Patentowy. Nie podejmując w tym miejscu analizy projektu porozumienia JSP⁵⁸, wskazać należy na następujące okoliczności:

- (i) Jednolity Sąd Patentowy (JSP) ma mieć **wyłączną kompetencję** w niemal wszystkich sprawach dotyczących nie tylko patentów europejskich o jednolitym skutku, lecz również „klasycznych” patentów europejskich, w szczególności w sprawach o naruszenie i unieważnienie. Będzie to m.in. oznaczać, że sprawy o unieważnienie „klasycznych” patentów europejskich przestaną się mieścić w zakresie wyłącznej jurysdykcji organów państw-stron KPE (np. Polski), co obecnie gwarantuje unijne rozporządzenie nr 44/2001⁵⁹. Także, rzecz jasna, w odniesieniu do przyszłych jednolitych patentów projektowana umowa doprowadzi do kolejnego, nader poważnego, gdyż dotyczącego sprawowania wymiaru sprawiedliwości na własnym terytorium, ograniczenia kompetencji państw członkowskich na rzecz JSP.
- (ii) Wbrew sugestii wynikającej z nazwy omawianej umowy międzynarodowej, nie tylko tworzy ona JSP, lecz również **zmienia naturę prawną „klasycznego” patentu europejskiego**, a ponadto określa **środki i procedury egzekwowania zarówno wspomnianego patentu, jak i patentu jednolitego, a także SPC** (świadczenia dodatkowej ochrony, przyznawanego na produkty lecznicze i produkty ochrony roślin).
- (iii) **Zmiana natury prawnej „klasycznych” patentów europejskich** polega na tym, że treść wynikających z nich praw przestanie podlegać ustawom krajowym (co obecnie przewiduje art. 2 ust. 2 i art. 64 KPE), lecz będzie podlegać przepisom porozumienia JSP, a sprawy o naruszenie tych patentów należeć będą do **wyłącznej kompetencji JSP** (z zastrzeżeniem odstępstw mających obowiązywać w okresie przejściowym – art. 58 projektu).
- (iv) Utworzenie JSP jest ściśle powiązane z ustanowieniem jednolitej ochrony patentowej. Na powiązanie to wpływa m.in. **presja wywierana przez silnych użytkowników systemu patentowego** (np. międzynarodowe koncerny), którzy są zainteresowani uzyskaniem możliwości ścigania naruszeń przysługujących im patentów przed **jednym sądem**, a nie przed sądami poszczególnych państw Unii Europejskiej, a także **automatyczną skutecznością i egzekwowalnością** we wszystkich państwach Unii zasądzonych na ich rzecz odszkodowań i innych środków prawnych (w tym tymczasowych i zabezpieczających). Utworzenie JSP będzie więc korzystne głównie dla podmiotów „atakujących”, w tym tzw. trolli patentowych, natomiast podmioty zmuszone do odpierania zarzutów będą się musiały liczyć z konsekwencjami przegrania procesu (w tym utratą rynku) na całym obszarze jurysdykcyjnym tego sądu. Analogicznie, o ile

⁵⁸ Zob. A. Nowicka, *Kontrowersje ...*, s. 119 i n. Jak wskazano wyżej w pkt 2.1, treść dokumentu Rady nr 18239/11 z 6.12.2011 r. jest ciągle niedostępna.

⁵⁹ Rozporządzenie Rady nr 44/2001 z 22.12.2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.Urz. WE L 12 z 16.1.2001 r., ze zm.). Obecnie trwają prace mające na celu zmiany tego rozporządzenia, określane jako przekształcenie (*recast*), które doprowadzą do uchwalenia nowego rozporządzenia. Zob. wniosek Komisji Europejskiej z 14.12.2010 r., KOM (2010) 748, a także „ogólne podejście” zawarte w dokumencie Rady nr 10609/12 ADD 1 z 1.6.2012 r.

obecnie unieważnienie patentu europejskiego wywiera skutek tylko w tym państwie, którego organ wydał taką decyzję, o tyle decyzja wydana przez JSP spowoduje utratę patentu we wszystkich państwach związanych omawianym porozumieniem.

- (v) Przy ocenie projektu porozumienia tworzącego JSP należy uwzględnić fakt, że poprzedni projekt, mający utworzyć sąd ds. patentów europejskich i patentów unijnych, został **zakwestionowany przez TSUE w opinii 1/09 z 8.3.2011 r., jako niezgodny z unijnymi traktatami.**
- (vi) Projekt porozumienia JSP **nie usuwa obiekcji TSUE**, a formuła określająca JSP jako „sąd wspólny umawiających się państw członkowskich” (*court common to the Contracting Member States*), będący „częścią ich systemu sądowego” (*part of their judicial system*) – **budzi wątpliwości i zastrzeżenia zarówno na gruncie prawa Unii**, zwłaszcza w kontekście art. 267 TFUE (wnioski o wydanie orzeczeń w trybie prejudycjalnym), jak i na gruncie **polskiego porządku konstytucyjnego**. Zamieszczenie tego rodzaju sformułowań w umowie tworzącej JSP nie zmienia charakteru tego sądu (jako sądu międzynarodowego), ani nie włącza go do struktury sądowej państw członkowskich, ani nie zapewnia jakiegokolwiek więzi funkcjonalnej z krajowymi systemami sądowymi. Powyższe werbalne deklaracje nie nadają temu sądowi charakteru porównywalnego z tym, jaki ma Trybunał Beneluxu (wspomniany przez TSUE w pkt 82 opinii 1/09 z 8.3.2011 r.).
- (vii) **Projekt porozumienia JSP budzi zasadnicze zastrzeżenia co do zgodności z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, a odnośnie do niektórych jej postanowień jest ewidentnie z nimi niezgodny.**
- (viii) JSP nie mieści się w strukturze polskiego wymiaru sprawiedliwości, określonej w rozdziale VIII Konstytucji. Nie jest ani sądem, ani trybunałem w rozumieniu Konstytucji, wobec czego **orzekanie przez JSP pozostawać będzie w sprzeczności z zasadą ustrojową wyrażoną w art. 10 ust. 2 Konstytucji**, zgodnie z którą władzę sądową sprawują sądy i trybunały. Podkreślić trzeba, że jest to sprawa bezprecedensowa, której w żadnym razie nie można porównywać np. z kompetencjami TSUE. Tym razem chodzi bowiem o przekazanie przez państwo władzy sądowej w sporach prywatnoprawnych między jednostkami – osobami fizycznymi, prawnymi i innymi podmiotami. Nie ulega wątpliwości, że sprawowanie władzy sądowej na własnym terytorium jest jednym z podstawowych atrybutów państwa, a wykonywanie jurysdykcji stanowi gwarancję jednego z podstawowych praw konstytucyjnych, jakim jest **prawo do sądu**.
- (ix) **Dopuszczenie jurysdykcji JSP będzie pozostawać w sprzeczności z zasadą ustrojową ustanowioną w art. 175 ust. 1 Konstytucji**, zgodnie z którą „wymiar sprawiedliwości w Rzeczypospolitej Polskiej sprawują Sąd Najwyższy, sądy powszechne, sądy administracyjne oraz sądy wojskowe”. JSP nie mieści się w żadnej z powyższych kategorii.
- (x) Biorąc pod uwagę status prawny JSP, zwłaszcza wspomnianą wyżej formułę, według której jest on „sądem wspólnym dla umawiających się państw

członkowskich”, nie sposób go umiejscowić w polskim systemie władzy sądowniczej. Ani zamieszczenie tego zwrotu, ani użycie formuły, jakoby JSP stanowił „część systemu sądowniczego” państw-stron, w żadnym razie nie wystarcza do uznania JSP za część polskiego systemu sądowniczego. System ten jest określony w Konstytucji (art. 175), a jej przepisy nie przewidują istnienia „sądu wspólnego dla państw członkowskich”. **Wbrew Konstytucji, umowa międzynarodowa nie może rozstrzygać o tym, czy jakikolwiek sąd, tworzony tą umową, jest częścią polskiego systemu sądowniczego.** Sformułowanie, że JSP jest częścią [polskiego] systemu sądowniczego jest więc **ewidentnie niezgodne** z ustrojową zasadą dotyczącą sprawowania wymiaru sprawiedliwości, wyrażoną w art. 175 Konstytucji.

- (xi) **JSP nie będzie wydawał wyroków „w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej”**, o czym stanowi art. 174 Konstytucji. Inaczej niż wszystkie sądy i trybunały, o których mowa w Konstytucji, **JSP będzie odrębną od państwa strukturą sądową, wyposażoną we własną osobowość prawną.**
- (xii) Porozumienie JSP zakłada **przekazanie przez Polskę na rzecz JSP władzy sądowniczej**, o której mowa w art. 10 ust. 2 Konstytucji, w indywidualnych sprawach dotyczących patentów europejskich i przyszłych jednolitych patentów, a także dodatkowych praw ochronnych (SPC). Tymczasem w świetle art. 90 Konstytucji i orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego **przekazanie tej kompetencji uznać należy za niedopuszczalne** (zob. wyroki TK z 11.5.2005 r., sygn. K 18/04 oraz z 24.11.2010 r., sygn. K 32/09).
- (xiii) Ponadto, zgodnie ze stanowiskiem Trybunału Konstytucyjnego, **przekazanie kompetencji nie może naruszać postanowień Konstytucji, w tym zasady jej nadrzędności w systemie źródeł prawa** (tak w cyt. wyroku z 24.11.2010 r.). Tymczasem projekt porozumienia JSP stoi w **jawnej sprzeczności** z tą zasadą, gdyż – określając w art. 14e źródła prawa, którymi będzie związany JSP – na czele tych źródeł stawia porozumienie JSP. **Jest to niezgodne z Konstytucją, w szczególności z zasadą wyrażoną w art. 8 ust. 1 (według której Konstytucja jest najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej), a także z hierarchią źródeł prawa, określoną w art. 87⁶⁰.**
- (xiv) Do sędziów JSP nie będzie miała zastosowania zasada, według której **sędziowie podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom** (art. 178 ust. 1).
- (xv) Poważne zastrzeżenia konstytucyjne budzą projektowane rozwiązania dotyczące **obsady składów orzekających**, np. w oddziałach lokalnych czy regionalnych, w tym kwestia **wielonarodowej obsady sędziowskiej**, kwestia sędziów o **kwalifikacjach technicznych** czy sposób **powoływania sędziów**, niezgodny z art. 179 Konstytucji. Przepis ten, rzecz jasna, dotyczy sędziów

⁶⁰ Według utrwalonego stanowiska Trybunału, „Konstytucja pozostaje – z racji swej szczególnej mocy – «prawem najwyższym Rzeczypospolitej Polskiej» w stosunku do wszystkich wiążących Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych. Dotyczy to także ratyfikowanych umów międzynarodowych o przekazaniu kompetencji «w niektórych sprawach»” (zob. cyt. wyrok z 24.11.2010 r.). Stanowisko takie zajął Trybunał również w **wyroku z 16.11.2011 r., sygn. SK 45/09**, ponownie stwierdzając, że Konstytucja zachowuje „nadrzędność i pierwszeństwo wobec wszystkich aktów prawnych obowiązujących w polskim porządku konstytucyjnym, w tym także prawa unijnego”.

„sądów i trybunałów”, o których mowa w rozdziale VIII Konstytucji (o sędziach jakichkolwiek innych sądów, w rodzaju JSP, Konstytucja w ogóle nie wspomina). Nawet gdyby próbowano minimalizować tę niezgodność za pomocą argumentu, że art. 179 Konstytucji nie dotyczy JSP, gdyż nie jest on „sądem” w rozumieniu tego artykułu, to **nieusuwalną przeszkodę do ratyfikowania porozumienia JSP stanowią powołane wyżej art. 90 i art. 175 ust. 1 Konstytucji.**

- (xvi) Niezgodne z Konstytucją są regulacje dotyczące **języków postępowania przed JSP** (oddziałem lokalnym bądź regionalnym, oddziałem centralnym, instancją apelacyjną mającą mieć siedzibę w Luksemburgu) czy też **języków, w jakich wydawane będą orzeczenia JSP**. Jak stanowi art. 27 Konstytucji, „w Rzeczypospolitej Polskiej językiem urzędowym jest język polski”. Tymczasem porozumienie JSP, jakkolwiek przewiduje prowadzenie postępowań przed oddziałem lokalnym w języku urzędowym państwa, w którym mieści się ten oddział, to jednak dopuszcza przypadki (w dodatku określone w sposób mogący prowadzić do arbitralnych decyzji), w których postępowania będą się toczyć w języku obcym i to nawet w położonym w Polsce oddziale lokalnym (o ile dojdzie do jego utworzenia).
- (xvii) Regulacje dotyczące języków postępowania **godzą również w prawa podstawowe**, w tym **prawo do obrony i rzetelnego procesu** (obejmujące m.in. prawo do wysłuchania), gwarantowane w **art. 45 ust. 1 i art. 77 ust. 2 Konstytucji**, a także w **art. 6 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności** oraz w **art. 47 Karty praw podstawowych UE**. Przepisy zawarte w projekcie porozumienia JSP mogą np. prowadzić do sytuacji, w których nawet w oddziale lokalnym działającym w naszym kraju (o ile dojdzie do jego utworzenia), postępowanie o naruszenie patentu przeciwko podmiotowi polskiemu będzie prowadzone w języku obcym. Z kolei postępowania przed oddziałem centralnym (mającym rozpoznawać m.in. sprawy o unieważnienie patentów) **będą się zawsze toczyć w języku obcym**, gdyż ma to być język, w którym udzielono patentu (tj. jeden z języków urzędowych EUP: angielski, francuski albo niemiecki). **Orzeczenia JSP mają być wydawane w języku postępowania, a zatem ilekroć będzie nim język obcy, również orzeczenie zostanie wydane w tym języku.**
- (xviii) Sposób zapewnienia prawa do obrony i rzetelnego procesu nasuwa też istotne zastrzeżenia w kontekście przepisów dotyczących **tłumaczeń dokumentów i rozpraw**, pozostawiających pole do arbitralnych decyzji mogących pozbawić tłumaczeń. Nie należy tracić z pola widzenia faktu, że w sprawach patentowych, takich jak spory o unieważnienie czy naruszenie, występuje zwykle znaczna liczba trudnych językowo dokumentów (opisy patentowe, opinie biegłych, opisy procesów technologicznych, publikacje świadczące o braku nowości czy poziomu wynalazczego spornego wynalazku itd.).
- (xix) Przewidziane w porozumieniu JSP środki i procedury egzekwowania zarówno „klasycznych” patentów europejskich, jak i patentów europejskich o jednolitym skutku, a także dodatkowych praw ochronnych (SPC) **są podobne do tych, które zostały określone w umowie ACTA** (zob. rozdział II sekcja 2 tej umowy). Na tle tego porównania widoczna jest skala, w jakiej zawarcie i

wejście w życie porozumienia JSP **zaostrzy** sankcje i procedury stosowane w razie podniesienia zarzutów naruszenia patentów (i SPC). Zaskakujący jest fakt, że o ile umowa ACTA wywołała, także w Polsce, uzasadnione protesty i sprzeciwy⁶¹, o tyle znacznie poważniejsze ryzyka wynikające z porozumienia JSP nie tylko nie wzbudziły szerszego zainteresowania publicznego, lecz również nie zostały dostrzeżone przez gremia decydentów.

- (xx) Na szczególną uwagę zasługują **poważne zagrożenia dla przedsiębiorców** wynikające ze **środków pozyskiwania i zabezpieczenia dowodów oraz nakazów przekazania informacji** (dotyczących działalności produkcyjnej, usługowej czy handlowej), a także ze **środków tymczasowych i zabezpieczających**. Nadmierna surowość środków i procedur egzekwowania ochrony jest ewidentna w świetle faktu, że z mocy porozumienia JSP będą one stosowane do patentów (i SPC), w stosunku do których rodzą one znacznie większe dolegliwości i ryzyko gospodarcze niż te, które na tle dyrektywy 2004/48/WE⁶² mogą się wiązać z innymi prawami własności intelektualnej (np. autorskimi czy pokrewnymi). W szczególności trzeba mieć na uwadze zagrożenia wiążące się z nakazami przedłożenia dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych, a także środkami tymczasowymi i zabezpieczającymi, takimi jak np. zajęcie mienia (np. przedsiębiorstwa) lub towarów, blokada rachunków bankowych. Istotnym powodem krytyki porozumienia JSP jest też fakt, że nie zawiera ono ani rozwiązań należycie chroniących przed **nadużywaniem** patentów i wykorzystywaniem ich do celów **antykonkurencyjnych**, ani **chroniących pozycję podmiotów, wobec których wysuwane są zarzuty** (chodzi np. o ochronę tajemnic produkcyjnych i handlowych czy zagwarantowanie prawa do wysłuchania przez sąd). Pewne środki w tym zakresie (np. art. 35a ust. 7 projektu) mogą się okazać niewystarczające, wręcz iluzoryczne, zwłaszcza gdy zarządzone przez JSP nakazy czy zabezpieczenia doprowadzą do upadłości podmiotu, przeciwko któremu skierowano bezpodstawne zarzuty.
- (xxi) Biorąc pod uwagę zapowiedzi obniżenia kosztów postępowań (w stosunku do tych, które ponoszone są np. w sądach angielskich czy niemieckich), należy się liczyć z tym, że **koszty utworzenia i funkcjonowania JSP będą w znaczącej mierze pokrywane przez umawiające się państwa członkowskie, z czym będą się wiązać poważne obciążenia, także naszego kraju, np. z tytułu wkładów finansowych**. Ponadto, podawane wstępnie przykładowe stawki opłat sądowych są atrakcyjne dla silnych użytkowników systemu patentowego, **lecz nie dla przedsiębiorców polskich**, zwłaszcza w porównaniu z obecnie uiszczanymi opłatami w postępowaniach toczących się w Polsce. Nader poważne koszty wiązać się ponadto będą z postępowaniami przed oddziałami JSP zlokalizowanymi za granicą czy instancją apelacyjną w Luksemburgu (np. koszty podróży i zakwaterowania, koszty pomocy zagranicznych pełnomocników).

⁶¹ W związku z którymi Komisja Europejska skierowała w maju 2012 r. do TSUE wnioski o zbadanie zgodności umowy ACTA z unijnymi traktatami (a Parlament Europejski być może odrzuci tę umowę).

⁶² Dyrektywa 2004/48/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 29.4.2004 r. w sprawie egzekwowania praw własności intelektualnej (Dz.Urz. UE L 195 z 2.6.2004 r.).

5.16. Reasumując, rozwiązania przewidziane w unijnym pakiecie patentowym zasługują na zdecydowanie negatywną ocenę⁶³. Są one nie tylko w wielu przypadkach wadliwe merytorycznie oraz niezgodne z polską Konstytucją, lecz również skrajnie niekorzystne z punktu widzenia interesów naszego kraju. W sposób jednostronny faworyzują gospodarki i podmioty z państw wysoko zaawansowanych technologicznie, pozbawiając minimum bezpieczeństwa prawnego podmioty z takich państw jak Polska, aspirujące do rozwijania gospodarki opartej na wiedzy i poprawy stanu innowacyjności. Liczne rozwiązania są nieadekwatne z punktu widzenia potrzeb małych i średnich przedsiębiorstw, dla których wiązać się będą ze wzrostem kosztów zarówno uzyskania ochrony patentowej, jak i jej egzekwowania. Regulacje zawarte w projekcie porozumienia JSP są podporządkowane interesom silnych użytkowników systemu patentowego, prowadzących spory transgraniczne o dużym zasięgu terytorialnym. Nie mając większego wpływu na funkcjonowanie JSP, Polska ponosić będzie solidarną odpowiedzialność za szkody wyrządzone przez ten sąd wskutek naruszenia prawa Unii, a ponadto narażona będzie na sankcje finansowe orzekane przez TSUE na podstawie art. 260 TFUE.

5.17. W świetle powyższej oceny ponownie należy stanowczo zaapelować o pilne podjęcie decyzji o wycofaniu się przez Polskę ze wzmocnionej współpracy w omawianej dziedzinie⁶⁴. Jak wskazano wyżej w pkt 2.9 z powołaniem się na stanowiska

⁶³ Również w innych krajach formułowane są poważne zarzuty pod adresem unijnego pakietu patentowego, m.in. z punktu widzenia zagrożeń, jakie niesie on dla małych i średnich przedsiębiorstw. Podkreśla się też niedopracowanie projektowanych rozwiązań, ignorowanie opinii i propozycji zgłaszanych przez profesjonalne środowiska zawodowe, nietransparentność procesu prawotwórczego, nadmierny stopień złożoności i skomplikowania nowego systemu i jego niespójność, a także podważa oficjalne deklaracje o rzekomych jego zaletach, formułując opinię, że skutkiem jego przeforsowania będzie pogorszenie sytuacji w porównaniu z istniejącą obecnie. Zob. np. **H. Ullrich**, *Harmonizing Patent Law: The Untamable Union Patent*, Max Planck Institute for Intellectual Property and Competition Law Research Paper No. 12-03 (<http://ssrn.com/abstract=2027920>); **J. Pagenberg**, *The EU Patent Package. Politics vs. Quality and the New Practice of Secret Legislation*; **tenże**, list skierowany pod koniec maja 2012 r. do H. Van Rompuy'a (artykuł i list dostępne na: <http://www.eplawpatentblog.com>); **M. Lamping**, *Enhanced Cooperation – A Proper Approach to Market Integration in the Field of Unitary Patent Protection?*, International Review of Intellectual Property and Competition Law (IIC), 8/2011, s. 879 i n. (<http://ssrn.com/abstract=1946875>); **T. Jaeger**, *All Back to Square One? – An Assessment of the Latest Proposals for a Patent and Court for the Internal Market and Possible Alternatives*, International Review of Intellectual Property and Competition Law Research Paper No. 12-01 (dostępne na: <http://ssrn.com/abstract=1973518>); **M. Brandi-Dohrn**, *Some Critical Observations on Competence and Procedure of the Unified Patent Court*, International Review of Intellectual Property and Competition Law (IIC), 4/2012, s. 372 i n. Wiele istotnych uchybień wykazała również komisja brytyjskiej Izby Gmin w obszernym raporcie, będącym efektem kilkumiesięcznych badań, ogłoszonym dnia 3.5.2012 r., w którym wskazano m.in. na zagrożenia dla małych i średnich przedsiębiorstw. Zob. House of Commons, European Scrutiny Committee, *The Unified Patent Court: help or hindrance?* (www.publications.parliament.uk).

⁶⁴ List otwarty z takim apelem wystosowali: prof. zw. dr hab. h.c. Stanisław Sołtysiński, prof. zw. dr hab. Ryszard Markiewicz, prof. zw. dr hab. Andrzej Szajkowski, prof. UAM dr hab. Aurelia Nowicka, prof. zw. dr hab. Janusz Szwaja i prof. zw. dr hab. Ryszard Skubisz. List ukazał się w internecie (m.in. na stronach Polskiej Izby Rzeczników Patentowych: www.pirp.org.pl) oraz w dodatku do „Rzeczpospolitej” z 18.6.2012 r.). Apele w tej sprawie wystosowały również takie organizacje jak np. Polska Izba Rzeczników Patentowych (www.pirp.org.pl), Krajowa Izba Gospodarcza („Patent

przedstawione w dokumentach Rady nr 6524/11 i 6524/11 ADD 1 z 2.3.2011 r., wycofanie się (a ściślej: powiadomienie Rady i Komisji o wycofaniu się) jest możliwe **do czasu przyjęcia obu rozporządzeń wprowadzających wzmocnioną współpracę**.

5.18. Czasu na podjęcie przez Rząd decyzji jest więc coraz mniej: jeśli na unijnym szczycie (28-29 czerwca 2012 r.) dojdzie do rozstrzygnięcia w sprawie porozumienia JSP, to należy liczyć się z tym, że dnia 4 lipca 2012 r. Parlament Europejski przegłosuje oba projektowane rozporządzenia wprowadzające wzmocnioną współpracę, a Rada przyjmie je niezwłocznie. Jak określono we „wspólnym oświadczeniu prezydencji duńskiej i (przyszłej) prezydencji cypryjskiej”⁶⁵, powołanym wyżej w pkt 2.7, ma to nastąpić „najlepiej w lipcu 2012 r.” (*Once the voting in the European Parliament has been completed, the Regulations on the Unitary Patent Protection (UPP) and the applicable translation arrangements should be adopted by the Council, preferably in July 2012*). Po przyjęciu obu rozporządzeń, wycofanie się ze wzmocnionej współpracy **nie będzie możliwe**.

5.19. Wycofanie się ze wzmocnionej współpracy **nie pozbawi podmiotów polskich możliwości uzyskiwania jednolitych patentów**. Przeciwnie, patenty te będą dostępne dla podmiotów polskich na terytoriach tych państw członkowskich, które będą uczestniczyć we wzmocnionej współpracy. Natomiast jednolite patenty **nie będą obowiązywać w Polsce** (podobnie jak w Hiszpanii i we Włoszech), co bynajmniej nie grozi jakąkolwiek marginalizacją naszego kraju ani nie oznacza braku ochrony. Na obszar Polski nadal będą bowiem udzielane „klasyczne” patenty europejskie oraz patenty krajowe (oba rodzaje patentów są i będą udzielane zarówno na rzecz podmiotów polskich, jak i z dowolnego państwa świata).

5.20. Na zakończenie pragnę zwrócić uwagę na kwestię, **czy – jeśli Polska nie wycofa się ze wzmocnionej współpracy – negatywnym skutkiem jednolitej ochrony patentowej będzie mogło zapobiec nieratyfikowanie porozumienia JSP?**

5.21. **Moim zdaniem, istnieje realna obawa, że okaże się to niemożliwe**. W celu uzasadnienia tej opinii wskazuję poniższe okoliczności.

(i) Oba przedsięwzięcia (tj. utworzenie jednolitej ochrony patentowej oraz Jednolitego Sądu Patentowego) są ujmowane jako „pakiet” (JSP jest traktowany jako „drugi filar” systemu jednolitej ochrony patentowej) i są ze sobą ściśle powiązane. Nieratyfikowanie (niezwiązanie się) porozumieniem JSP będzie traktowane jako **udaremnienie** osiągnięcia celu, jakim jest utworzenie jednolitej ochrony patentowej w państwach **uczestniczących we wzmocnionej współpracy** (z odrębnościami mogącymi dotyczyć **daty**, w której patenty europejskie będą **wywierać jednolity skutek** po tym, jak porozumienie JSP wejdzie w życie, tj. po **związaniu się nim przez pierwszych 13 państw członkowskich** – zob. powołany wyżej w pkt 2.8 przepis art. 22 ust. 2 akapit drugi projektu rozporządzenia w wersji proponowanej przez komisję prawną Parlamentu Europejskiego). Należy

jednolity – nierówna konkurencyjność”, www.kig.pl), Polski Związek Pracodawców Przemysłu Farmaceutycznego (www.producencilekow.pl). Surową krytykę „pakietu patentowego” wyraził prof. dr hab. Michał Kleiber, prezes Polskiej Akademii Nauk („Niejednolite korzyści z jednolitej ochrony patentowej”, *Gazeta Prawna* z 30.5.2012 r.), a także wiele innych osób i środowisk (zob. np. na: <http://jednolitypatent.wordpress.com>).

⁶⁵ Stanowiącym załącznik do dokumentu Rady nr 10059/12 z 24.5.2012 r.

mieć na uwadze, że odrębności te, wynikające z późniejszego związania się przez dane państwo porozumieniem JSP (po jego wejściu w życie), są przewidziane „w drodze odstępstwa” od wymienionych w powołanym postanowieniu przepisów (tj. w drodze odstępstwa od art. 3 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 4 ust. 1 rozporządzenia). Z zastrzeżeniem modyfikacji wynikającej z tego odstępstwa, rozporządzenie będzie wiązać w całości i będzie bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach uczestniczących we wzmocnionej współpracy.

- (ii) **Uczestnictwo we wzmocnionej współpracy może więc być rozumiane jako źródło obowiązku ratyfikacji porozumienia JSP.** Ocenę tę potwierdza treść nowego pkt 21b preambuły rozporządzenia⁶⁶, który brzmi:

„W celu zapewnienia właściwego funkcjonowania patentu europejskiego o jednolitym skutku, spójności orzecznictwa, a tym samym pewności prawa, a także opłacalności dla posiadaczy patentu, sprawą kluczowej wagi jest utworzenie Jednolitego Sądu Patentowego, który rozpatrywałby spory w zakresie patentu europejskiego o jednolitym skutku. Dlatego też bardzo istotne jest, by zaangażowane państwa członkowskie, zgodnie z ich krajowymi procedurami konstytucyjnymi i parlamentarnymi, ratyfikowały porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego oraz aby podjęły niezbędne kroki, tak aby sąd ten mógł jak najszybciej rozpocząć działalność” (w wersji angielskiej drugie zdanie brzmi: *It is therefore of paramount importance that the participating Member States ratify the Agreement on a Unified Patent Court in accordance with their national constitutional and parliamentary procedures and take the necessary steps for that Court to be operational as soon as possible*) (podkr. A.N.).

Zob. też powołane wyżej w pkt 2.7 „wspólne oświadczenie prezydencji duńskiej i (przyszłej) prezydencji cypryjskiej” (stanowiące załącznik do dokumentu Rady nr 10059/12 z 24.5.2012 r., w którym czytamy m.in. „Do listopada 2013 roku porozumienie w sprawie Jednolitego Sądu Patentowego powinno być ratyfikowane przez co najmniej 13 uczestniczących państw członkowskich, tak by mogło wejść w życie dnia 1 lutego 2014 r., z zastrzeżeniem wprowadzenia do tego czasu niezbędnych zmian w rozporządzeniu Bruksela I” (*By November 2013, at least 13 participating Member States should have ratified the Agreement on a Unitary Patent Court in order for the Agreement to enter into force on the 1st of February 2014, subject to the necessary amendments to the Brussels I Regulation being in place*).

- (iii) Jeśli w świetle prawa Unii Europejskiej niewystarczający okaże się nawet tak doniosły argument, że porozumienie JSP wykazuje niezgodności z Konstytucją (wskazane wyżej w pkt 5.15), **to w takim razie będzie musiało dojść do zmiany Konstytucji, wymuszonej koniecznością wykonania obowiązków wynikających z uczestnictwa we wzmocnionej współpracy.**

5.22. Ogół wskazanych wyżej okoliczności skłania do wyrażenia opinii, że decyzja o wycofaniu się ze wzmocnionej współpracy powinna być przez stronę polską podjęta **jak najrychlej** (i zakomunikowana we właściwy sposób) – **dopóki jest to jeszcze możliwe.**

⁶⁶ Zob. poprawkę nr 10 zawartą w sprawozdaniu komisji prawnej Parlamentu Europejskiego (dokument A7-0001/2012).

- 5.23. Niniejsze opracowanie dotyczy projektowanych rozwiązań, w obecnie dostępnych wersjach. Nie można wykluczyć, że w trakcie finalizowania prac dotyczących projektów obu rozporządzeń wprowadzających wzmocnioną współpracę oraz projektu porozumienia JSP ujawnią się inne problemy, np. na skutek dokonanych zmian obecnych wersji. Nader poważne problemy mogą też wynikać na tle Regulaminu JSP (*Rules of Procedure*) (projekt tego dokumentu nie jest dostępny).

6. UZUPEŁNIENIE **(5 lipca 2012 r.)**

6.1. Ostatnie dni przyniosły kilka zaskakujących wydarzeń. W jaskrawy sposób ukazują one nie tylko skalę złożoności problemów, lecz również trudności w uzgodnieniu interesów państw członkowskich oraz zakłócenia w trybie procedowania instytucji unijnych.

6.2. Na odbywającym się w dniach 28-29 czerwca 2012 r. szczycie unijnym (spotkaniu Rady Europejskiej)⁶⁷ **osiągnięto porozumienie w sprawie siedziby oddziału centralnego sądu pierwszej instancji JSP**. Wprawdzie przed południem dnia 29.6.2012 r. ukazała się wiadomość, że porozumienie jest blokowane przez Wielką Brytanię⁶⁸, następnie jednak ogłoszono, że zostało ono osiągnięte (pojawiły się określenia „historyczne porozumienie”, „historyczny przełom”)⁶⁹. **W konkluzjach ze spotkania Rady Europejskiej⁷⁰ w pkt I.3** zapisano:

„Szefowie państw lub rządów uczestniczących państw członkowskich uzgodnili rozwiązanie ostatniej nierozstrzygniętej kwestii dotyczącej pakietu patentowego, a mianowicie kwestii siedziby oddziału centralnego Sądu Pierwszej Instancji Jednolitego Sądu Patentowego (JSP). Siedziba ta oraz urząd prezesa i Sąd Pierwszej Instancji będą ulokowane w Paryżu. Pierwszy prezes Sądu Pierwszej Instancji powinien pochodzić z państwa członkowskiego, w którym znajdzie się oddział centralny.

Z uwagi na wysoko wyspecjalizowany charakter rozwiązywania sporów patentowych i na potrzebę zachowywania surowych norm jakościowych klastry tematyczne zostaną utworzone w dwóch sekcjach oddziału centralnego, jednej w Londynie (chemia, w tym farmaceutyki, klasyfikacja C, potrzeby ludzkie, klasyfikacja A), a drugiej – w Monachium (budowa maszyn, klasyfikacja F).

Jeśli chodzi o spory, którymi zajmie się oddział centralny, uzgodniono, że strony będą mogły zdecydować, czy wnieść sprawę o naruszenie do oddziału centralnego, w przypadku gdy

⁶⁷ Rady Europejskiej nie należy mylić z Radą (Unii Europejskiej). W skład Rady Europejskiej wchodzi szefowie państw lub rządów państw członkowskich, jej przewodniczący (H. Van Rompuy) i przewodniczący Komisji Europejskiej (J.M. Barroso). Rada Europejska nadaje Unii impulsy niezbędne do jej rozwoju i określa ogólne kierunki i priorytety polityczne; nie pełni ona funkcji prawodawczej (zob. art. 15 TUE). Natomiast Rada składa się z ministrów państw członkowskich i działa w tzw. formacjach (np. Rada ds. konkurencyjności), w skład których wchodzi ministrowie właściwi dla danej kategorii spraw (np. ds. gospodarki). Rada pełni funkcję prawodawczą (wspólnie z Parlamentem Europejskim) – zob. art. 16 TUE.

⁶⁸ Zob. artykuł A. Barker’a w „Financial Times”: *Cameron blocks EU patent deal* (www.ft.com).

⁶⁹ Zob. np. *Danish Minister for Business and Growth, Ole Sohn: Historical agreement in the EU on the European Patent Reform* (<http://eu2012.dk>); *EU unitary patent – a historical breakthrough* (<http://www.consilium.europa.eu>).

⁷⁰ Zob. polską wersję dokumentu EUCO 76/12 z 29.6.2012 r.

pozwany ma siedzibę poza Unią Europejską. Ponadto gdy sprawa o cofnięcie patentu jest rozpatrywana przez oddział centralny, posiadacz patentu powinien mieć możliwość wniesienia sprawy o naruszenie do oddziału centralnego. Pozwany nie będzie mógł domagać się przeniesienia sprawy o naruszenie z oddziału lokalnego do oddziału centralnego, jeżeli jego siedziba mieści się w Unii Europejskiej.

Proponujemy usunięcie art. 6-8 rozporządzenia wdrażającego wzmocnioną współpracę w dziedzinie utworzenia systemu jednolitej ochrony patentowej, które ma zostać przyjęte przez Radę i Parlament Europejski”.

Wersja angielska:

„ Heads of State or Government of the participating Member States agreed on the solution for the last outstanding issue of the patents package, namely the seat of the Central Division of the Court of First Instance of the Unified Patent Court (UPC). The seat, along with the office of the President of the Court of First Instance, will be located in Paris. The first President of the Court of First Instance should come from the Member State hosting the central division.

Given the highly specialised nature of patent litigation and the need to maintain high quality standards, thematic clusters will be created in two sections of the Central Division, one in London (chemistry, including pharmaceuticals, classification C, human necessities, classification A), the other in Munich (mechanical engineering, classification F).

Concerning actions to be brought to the central division, it was agreed that parties will have the choice to bring an infringement action before the central division if the defendant is domiciled outside the European Union. Furthermore if revocation action is already pending before the central division the patent holder should have the possibility to bring an infringement action to the central division. There will be no possibility for the defendant to request a transfer of an infringement case from a local division to the central division if the defendant is domiciled within the European Union.

We suggest that Articles 6 to 8 of the Regulation implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection to be adopted by the Council and the European Parliament be deleted”.

6.3. Jak wynika z przytoczonej treści konkluzji Rady Europejskiej, oddział centralny ma być „rozcłunkowany” (ma się mieścić w trzech miastach: Paryżu, Londynie i Monachium), przy czym – co wymaga szczególnej uwagi – kompromis ten zakłada wprowadzenie do dotychczas zaprojektowanych rozwiązań **dwóch zmian**, które dotyczą:

- a) podziału kompetencji pomiędzy oddziałem centralnym, z jednej strony, i oddziałami lokalnymi (bądź regionalnymi), z drugiej strony;
- b) zakresu regulacji objętej rozporządzeniem wprowadzającym wzmocnioną współpracę w dziedzinie jednolitej ochrony patentowej.

6.4. Obie zmiany są nader istotne, a ich wprowadzenie będzie miało wpływ na wiele aspektów projektowanych rozwiązań. Nie podejmując w tym miejscu szczegółowej analizy tych zagadnień, wskazać jedynie należy, że:

- (i) Zmiana dotycząca **podziału kompetencji pomiędzy oddziałami JSP**⁷¹ wiąże się zwłaszcza z trybem rozpatrywania powództw o naruszenie patentu (zarówno „klasycznego” patentu europejskiego, jak i patentu jednolitego) w przypadkach, gdy

⁷¹ Dotychczas projektowane w tej kwestii rozwiązania, według stanu wynikającego z ostatnio dostępnego dokumentu (nr 17539/11 z 24.11.2011 r. – zob. wyżej pkt 2.1), zawarte w art. 15a projektu porozumienia JSP, przedstawiłam w opracowaniu pt. *Kontrowersje ..., op. cit.*, s. 157 i n. Ponownie należy zaznaczyć, że kwestia ta jest też objęta dokumentem Rady nr 18239/11 z 6.12.2011 r. (opisanym wyżej w pkt 2.1), którego treść – oprócz nagłówków – jest nadal niedostępna.

pozwany kwestionuje ważność patentu. W kwestii tej w państwach członkowskich występuje diametralna różnica. Na przykład, w Wielkiej Brytanii obie sprawy (o naruszenie patentu i jego unieważnienie) rozpatrywane są w jednym postępowaniu, natomiast w RFN istnieje rozdziół obu spraw (*bifurcation*)⁷². Spór o siedzibę oddziału centralnego ma również istotne znaczenie merytoryczne związane ze sposobem ustalania zakresu ochrony wynikającej z patentu (wykładnią zastrzeżeń patentowych i tzw. teorią ekwiwalentów)⁷³, a nawet komercyjne (finansowe)⁷⁴.

- (ii) Z kolei druga zmiana zasugerowana przez Radę Europejską, polegająca na **skreśleniu przepisów art. 6-8 rozporządzenia** (omówionych wyżej w pkt 3.6-3.9), ma kluczowe znaczenie z punktu widzenia całego przedsięwzięcia, które – przypomnijmy – ma stworzyć „**jednolitą ochronę patentową**”, której źródłem ma być „**patent europejski o jednolitym skutku**”. Przepisy art. 6-8 określają „jednolity skutek”, który z mocy unijnego rozporządzenia ma wywierać patent europejski (określają jego „jednolitą” treść), a tym samym definiują treść praw wyłącznych, jakie przysługiwać mają właścicielowi „jednolitego” patentu (i których naruszenie kwalifikowane będzie jako naruszenie patentu europejskiego o jednolitym skutku). Jak wskazano wyżej w pkt 3.11, skreślenie tych przepisów oznaczać będzie, że **rozporządzenie nie stworzy (nie określi) „jednolitego skutku” patentu europejskiego**. W razie skreślenia art. 6-8, nie będzie więc wiadomo, jaki skutek wywiera patent europejski „o jednolitym skutku”. Inaczej mówiąc, nie będzie wiadomo, jaka jest treść praw wyłącznych przyznanych tym patentem, a zatem – jakie działania osób trzecich stanowią jego naruszenie.
- (iii) Wspomniano już również wyżej (pkt 3.11), że motywem postulatów zmierzających do skreślenia art. 6-8 jest **uniknięcie udziału TSUE w rozstrzygnięciu spraw dotyczących jednolitego patentu, np. spraw o jego naruszenie**. Obecność tych przepisów w rozporządzeniu unijnym oznacza, że zawarta w nich regulacja będzie częścią prawa Unii Europejskiej, a zatem podlegać będzie wykładni dokonywanej przez TSUE, wiążącej dla JSP (jak przyjęto w projekcie porozumienia JSP, sąd ten ma występować do TSUE z pytaniami prejudycjalnymi, stosownie do art. 267 TFUE). Skreślenie art. 6-8 ma, według autorów tych postulatów, **wykluczyć udział TSUE**. Nawiasem mówiąc, sytuacja jest **kuriozalna**: z jednej strony tworzy się unijny patent (choćby w ramach wzmocnionej współpracy), a z drugiej strony – za wszelką cenę dąży się do uniknięcia zaangażowania unijnego Trybunału w tak istotnej sprawie, jaką jest treść tego patentu (ów jednolity skutek).
- (iv) Sprawa jest tym bardziej poważna, że skreślenie art. 6-8 może prowadzić do uznania, że rozporządzenie **utraci podstawę prawną**, jaką obrano dla jego wydania. Ma nią być **art.**

⁷² Rozdzielenie obu spraw może prowadzić do tego, że patent, którego naruszenie stwierdzono w jednym postępowaniu (i wymierzono z tego tytułu sankcje), zostanie następnie unieważniony w drugim postępowaniu. Ten niepożądany skutek nie występuje w drugim modelu (np. angielskim), gdyż rozstrzygnięcie o naruszeniu patentu jest poprzedzone oceną jego ważności (stwierdzenie nieważności patentu wyklucza, rzecz jasna, możliwość orzeczenia o jego naruszeniu).

⁷³ Zob. wyżej pkt 4.10. Również w tej materii ujawniają się różnice pomiędzy orzecnictwem sądów angielskich i niemieckich. Różnice te mogą się „przenieść” na przyszłe orzecznictwo JSP, np. z tego powodu, że sędziowie pochodzący z danego państwa będą skłonni kontynuować własną linię orzecznictwą.

⁷⁴ Znaczenie finansowe wiąże się z korzyściami (dochodami), jakie będą udziałem państwa siedziby oddziału centralnego (i działających tam podmiotów). Chodzi np. o dochody firm prawniczych i innych firm doradczych, a także podatki odprowadzane przez te firmy.

118 akapit pierwszy TFUE,⁷⁵ a przepis ten upoważnia Unię Europejską do tworzenia europejskich praw własności intelektualnej „w celu zapewnienia jednolitej ochrony praw własności intelektualnej w Unii” (*to provide uniform protection of intellectual property rights throughout the Union*). W świetle powołanej regulacji traktatowej wyniknie np. pytanie, czy rozporządzenie – nie określając jednolitego skutku patentu europejskiego – w ogóle tworzy jakiegokolwiek „europejskie” (unijne) prawo własności intelektualnej?⁷⁶

6.5. Tego samego dnia, w którym Rada Europejska przyjęła ustalenia przytoczone wyżej w pkt 6.2 (tj. 29.6.2012 r.), **prezydencja duńska skierowała do COREPER** (komitet stałych przedstawicieli państw członkowskich; *Permanent Representatives Committee*)⁷⁷ **dokument nr 11959/12** (notę) pt. *Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council implementing enhanced cooperation in the area of the creation of unitary patent protection – Approval of an amendment to the final compromise text*. **Treść tego dokumentu jest niedostępna**. Można, jak się wydaje przypuszczać, że chodzi o zaaprobowanie przez Radę zmiany zasugerowanej przez Radę Europejską, polegającej na **skreśleniu art. 6-8 rozporządzenia** [określenie „*final compromise text*” (ostateczny kompromisowy tekst) odnosi się prawdopodobnie do tekstu zawartego w dokumencie Rady nr 17578/11 z 1.12.2011 r.⁷⁸].

6.6. Jak wskazano wyżej w pkt 2.6, spodziewając się uzgodnienia dotyczącego „ostatniej nierozstrzygniętej kwestii” (siedziba oddziału centralnego), mającego zapaść na spotkaniu Rady Europejskiej, Parlament Europejski zaplanował debatę nad wszystkimi trzema elementami pakietu patentowego na dzień 3 lipca 2012 r., a głosowanie – na dzień 4 lipca 2012 r. Już jednak **2 lipca 2012 r.**, w pierwszym dniu posiedzenia plenarnego, Parlament Europejski podjął uchwałę o **odroczeniu debaty i głosowania**⁷⁹ (jest to już trzecia tego rodzaju decyzja Parlamentu – zob. wyżej pkt 2.4 i 2.5). Z żądaniem **odroczenia** wystąpili dwaj członkowie komisji prawnej (JURI): Bernhard Rapkay (S&D, RFN), pełniący funkcję sprawozdawcy w pracach dotyczących rozporządzenia o jednolitej ochronie patentowej oraz Klaus-Heiner Lehne (EPP, RFN), przewodniczący JURI, pełniący funkcję sprawozdawcy w pracach dotyczących porozumienia JSP. Obaj członkowie komisji prawnej w ostrych słowach skomentowali przewidywane działania Rady, wynikające z ustaleń Rady Europejskiej, związane z posiedzeniem COREPER mającym się odbyć 3.7.2012 r. Na przykład, B. Rapkay, używając porównania z „orientalnym bazarem” (*oriental bazaar*), określił je jako „skandaliczne naruszenie” (*scandalous breach*) procedury, a K.-H. Lehne ostrzegł, że skreślenie art. 6-8 doprowadzi spór do TSUE⁸⁰. Zastrzeżenie zgłosił również,

⁷⁵ Art. 118 akapit pierwszy TFUE brzmi: W ramach ustanawiania lub funkcjonowania rynku wewnętrznego, Parlament Europejski i Rada, stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą, ustanawiają środki dotyczące tworzenia europejskich praw własności intelektualnej w celu zapewnienia jednolitej ochrony praw własności intelektualnej w Unii oraz utworzenia scentralizowanych na poziomie Unii systemów zezwoleń, koordynacji i nadzoru.

⁷⁶ Na tle art. 118 TFUE rodzą się również inne problemy, np. dotyczące legalności posłużenia się mechanizmem wzmocnionej współpracy. Zob. A. Nowicka, *Kontrowersje ...*, *op. cit.*, s. 71 i n.

⁷⁷ COREPER jest pomocniczym organem Rady (przygotowuje jej posiedzenia).

⁷⁸ Zob. wyżej przypis 16.

⁷⁹ Zob. komunikat na stronie internetowej PE (<http://www.europarl.europa.eu>): *Otwarcie sesji: Głosowanie nad europejskim patentem odłożone (...); Opening: EU patent law postponed (...)*.

⁸⁰ Zob. transkrypcję tych wypowiedzi na język angielski (<http://www.unitary-patent.eu>). Oryginalne zapisy dźwiękowe wypowiedzi obu europosłów (w języku niemieckim) są dostępne na: <http://www.europarl.europa.eu>. Zob. też relacje w języku polskim, np. *Jednolity patent na razie poza*

jeszcze na spotkaniu Rady Europejskiej, przewodniczący Komisji Europejskiej, J.M. Barroso, który poinformował o tym w przemówieniu wygłoszonym 3.7.2012 r. w Parlamencie Europejskim⁸¹.

6.7. **Nie sposób przewidzieć, jaki będzie dalszy rozwój wydarzeń w procedurze legislacyjnej w Unii Europejskiej.** Obecnie znaleźć można jedynie informację z 3.7.2012 r., że sprawa ma być dyskutowana **10.7.2012 r.** przez członków komisji prawnej Parlamentu Europejskiego (JURI), wspólnie z Radą, Komisją Europejską oraz służbą prawną Parlamentu⁸². Zapewne też ulegnie modyfikacji „scenariusz” przedstawiony w załączniku do dokumentu Rady nr 10059/12 z 24.5.2012 r. (zob. wyżej pkt 2.7).

6.8. Nieoczekiwane wydarzenia, jakie miały ostatnio miejsce w instytucjach unijnych, **w żadnym razie i w najmniejszym stopniu nie anulują apelu o wycofanie się przez Polskę ze wzmocnionej współpracy** (zob. wyżej pkt 5.17-5.18).

6.9. Wszystkich obserwatorów ostatnich wydarzeń powinny one skłonić do rzeczywistej, pogłębionej refleksji nad unijnym pakietem patentowym i jego negatywnymi konsekwencjami⁸³, a także do wykazania tym większej dbałości o to, aby nie powtórzyła się sytuacja związana z podpisaniem przez Polskę umowy ACTA (którą zresztą Parlament Europejski odrzucił w głosowaniu w dniu 4 lipca 2012 r.).

obradami Unii. Nie mogą się dogadać (<http://www.money.pl>); *Europejski patent poczeka. Są tarcia między Parlamentem i Radą* (<http://di.com.pl>); *Europa klóci się o patenty* (<http://www.wprost.pl>).

⁸¹ Zob. Speech by President Barroso at European Parliament Plenary Debate: Review of the Danish Presidency (<http://europa.eu>): “[...] It is of course necessary to make a special mention of the debate over the European patent, something that has been discussed for decades. There was a compromise on this between the participating Member States, but it unfortunately comes at the price of the deletion of important Community elements of the original Commission proposal. Whilst recognising the great efforts of the Danish Presidency on this difficult file, and indeed thanking you very sincerely for that effort, the Commission has therefore reserved its position and I have made this reserve very clear to Heads of State and Government during the European Council. The situation will now require an assessment between the three institutions. We are ready to work with you on this [...]” (podkr. A.N.).

⁸² Zob. *EU Patent: Parliament postpones vote due to Council’s last-minute change* (<http://www.europarl.europa.eu>), gdzie czytamy: “The issue will now be discussed again on 10 July by Legal Affairs Committee MEPs, together with Council, Commission and Parliament’s Legal Service”.

⁸³ Ostatnio, 2.7.2012 r. pojawiła się w internecie kolejna wypowiedź znawców prawa patentowego, wykazująca wady porozumienia JSP oraz trybu procedowania w tej sprawie (**EU – Motion on the project for a European Patent Court**). Apel ten, będący inicjatywą osób z Uniwersytetu w Leuven (B. Remiche i F. de Visscher) podpisało już wielu innych wybitnych specjalistów (m.in. profesorowie W. Cornish, M. Franzosi, M. Lamping, A. von Mühlendahl, J. Drexl, R.M. Hilty, H.-W. Micklitzl, A. Ohly, H. Ullrich) (apel jest dostępny na: <http://www.eplawpatentblog.com>).